

Ishonch

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqqan boshlagan

2010-yil 5-avgust № 93 (2818) payshanba

Сийёбнинг сийнмасе шухрати

Самарқандга келган меҳмон, сайёҳ борки, шаҳардаги тарихий обидалар, муқаддас қадамжоларни зиёрат қилиш билан бирга, албатта, Шарқнинг ўзига хос савдо мажмуаси сифатида ном қозонган Сийёб деҳқон бозорида ҳам бўлади. Зеро, халқимиз турмуш тарзи ва савдо маданияти, заминимизда етиштирилган турли ноз-неъматлар ҳақида ёрқин тасаввур уйғотувчи ушбу қадимий бозор шухрати бутун дунёга таралган.

Президентимиз Ислон Каримов ташаббуси билан кейинги йилларда Самарқанд шаҳрида, жумладан, Сийёб деҳқон бозорида улкан бунёдкорлик ва реконструкция ишлари амалга оширилди. Бозор худуди кенг миқёсда ободонлаштирилиб, кўплаб миллий руҳдаги замонавий савдо расталари, павильонлар, зарур шохобчалар бунёд этилди. Сотувчи ва харидорлар учун қулай шарт-шароит яратилди.

– Катта ҳажмдаги қурилиш-таъмирлаш ишларини уч босқичда амалга ошириш белгиланган, – дейди «Сийёб деҳқон бозори» масъулияти чекланган жамияти ҳузуридаги қурилиш ва таъмирлаш ишлари дирекцияси раҳбари Абдукарим Абдуганиев. – Ҳозиргача икки босқичда кўзда тутилган вазифалар тўлиқ бажарилди.

Т.НОРҚУЛОВ (ЎЗА) олган сурат

Курултойдан курултойгача

Қониқарли баҳоланди

ЎзКУФКнинг ўқув марказида Республика Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг V Курултойи бўлиб ўтди.

Унда тармоқ кенгаши раиси Шамси Эсонбоевнинг ҳисоботи тингланди.

Тафтиш комиссияси раиси П.Назиров тармоқнинг беш йиллик фаолиятига доир ўтказилган тафтиш бўйича ахборот берди.

Маърузалар юзасидан музокарада Самарқанд вилояти АСМ кенгаши раиси Норхол Раҳматова, Андижон вилояти Избоскан туманидаги «Гулзор пари» фермер хўжалиги раҳбари Ойиста Уринова, Сирдарё вилояти Оқ олтин тумани АСМ кенгаши раиси Соипжон Қаюмов, Шофиркон тумани АСМ кенгаши раиси Эргаш Ёқубов ва бошқалар сўзга чиқди.

Тармоқ фаолияти қониқарли деб баҳоланиб, Шамси Эсонбоев бир овоздан ўз вазифасига қайта сайланди. Шунингдек, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг V Курултойига делегатлар тасдиқланди.

Тадбирда ЎзКУФК раиси ўринбосари Озода Муҳитдинова иштирок этди ва тармоқ касаба уюшмаси олдида турган долзарб вазифаларга эътиборни қаратди.

Ўз мухбиримиз

(Курултой ҳақидаги материаллар газетанинг 2-3 бетларида берилмоқда).

Ахборот

Фаолият такомиллашади

Аввал хабар қилганимиздек, Ўзбекистон Алоқа ходимлари касаба уюшмасининг V курултойида Марказий Кенгаш раиси Т.Тешабоевнинг ҳисоботи тингланди. Шунингдек, тафтиш комиссияси аъзоси Р.Аҳмерова ахборот берди.

Маърузалар юзасидан музокарада Бухоро вилоят алоқа ходимлари бирлашган касаба уюшма кўмитаси раиси О.Шукурлова, «Самарқанд-Телеком» филиали касаба уюшма кўмитаси раиси Н.Маҳмудова, Тошкент шаҳар телефон-телеграф станцияси касаба уюшма кўмитаси раиси Д.Усманов, «Ўзбектеле-

ком» АК «ТШТ» филиали директори А. Абдумўминов, ТАТУ Бирлашган касаба уюшма кўмитаси раис ўринбосари Д. Мирзаев ва бошқалар иштирок этишди.

Тармоқ касаба уюшмаси Марказий кенгаши раиси этиб Т.Тешабоев қайта сайланди.

Курултойда ЎзКУФК раиси Д.Жаҳонгирова қатнашди ва

нутқ сўзлади.

Курултой ишида «Ўзтелеком» акционерлик компанияси бош директори М. Маҳмудов, «Ўзбекистон почтаси» очик акциядорлик жамияти бош директори Р. Қосимов, «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси бош директори С.Нажмидиновлар қатнашди.

Назира БОЙМУРОВА

Касаба уюшмалари

Ўтган беш йил халқимиз, айниқса, қишлоқ аҳолисининг фаровонлигини ошириш, турмуш даражасини янада юксалтириш каби устувор вазифалар ўз ифодасини топганлиги билан эсда қоладиган бўлди. Шунингдек, «Инқирозга қарши чоралар» Давлат дастури шартларини бажаришда хорижий инвестицияларни жалб этиш, энг аввало, ички манбалар ҳисобидан иқтисодий тиғимнинг муҳим тармоқларини жадал модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш, транспорт коммуникацияларини янада ривожлантириш ҳамда ижтимоий инфратузилма объектларига эътибор қаратиш ҳал қилувчи йўналишга айланди.

Инсон қадри ҳар нарсадан улуг

Маълумки, ер майдонларидан оқилона фойдаланиш, экинларнинг ҳосилдорлигини ошириб бориш, тупроқ ва иқлим шароитига мос серхосил, эртапишар экин навларини яратиш жиддий вазифалардан саналади. Кичик бизнес ва тадбиркорлик, касаначилик, сервис ва хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлантириш асосида қишлоқ аҳолининг турмуш фаровонлигини юксалтириш, реал даромадларини кўпайтириш, етиштирилаётган қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини замонавий технологиялар негизда қайта ишлашни кенгайтириш алоҳида аҳамият касб этади. Мазкур ишларнинг урдаланиши бандлик масаласи билан ҳам бевоқифа боғлиқ. Юртбошимиз таъкидлаганидек, «Бугун жамиятимиз олдида турган долзарб масала сиёсий-ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларини эркинлаштириш вазифасидир. Бу эса ўз навбатида энг оммавий ташкилот бўлган касаба уюшмалари зиммасига ҳам улкан масъулият юклайди».

— Шу ва шу каби бири-бирдан улугвор вазифаларни адо этишда касаба уюшма ходимларининг ҳам муносиб улуши бор, — деди ҳисобот маърузасида кенгаши раиси Шамси Эсонбоев. — «Инсон қадри ҳар нарсадан улуг» шиорини дастуруламал қилиб олган тармоқ ходимлари меҳнат ахли манфаатлари ва ҳақ-ҳуқуқлари ҳимояси йўлида фаоллик кўрсатаётир. Мулкчилик шаклининг ўзгариши ҳисобиға айни чоғда 1969 та жамоа, 1148 та давлат ҳўжалиги, 62 та қўшма корхона, 80 минг 628 тадан зиёд фермер ҳўжалиги мавжуд бўлиб, уларда 2 млн. 17 минг 67 нафар ишчи-ҳодим меҳнат қиляпти.

Курултойлар ўртасидаги вақт, айтиш мумкинки, катта синовларға бой бўлди. Ушбу даврда 550 нафар касабакўм раиси ўқитилиб, малакаси оширилди. 2005-2010 йиллар оралиғида 6 та пленум, 16 та раёсат мажлиси ўтказилиб, қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши қаттиқ назоратга олинди. Оромгоҳларнинг аксарияти сақлаб қолинди. Спорт-соғломлаштириш

ишларига катта эътибор қаратилди. Жумладан, республика касаба уюшмалари Федерацияси жисмоний тарбия ва спорт жамияти Марказий кенгаши билан ҳамкорликда ўтказилган спартакиада, мусобақа ва миллий курашларда касаба уюшма аъзолари мамнуният билан иштирок этди.

Ўтган давр мобайнида нодавлат секторга мансуб 230 та корхонада касаба уюшма ташкилоти тузилиб, сафимизга 7201 нафар ишчи-ҳодим жалб этилди.

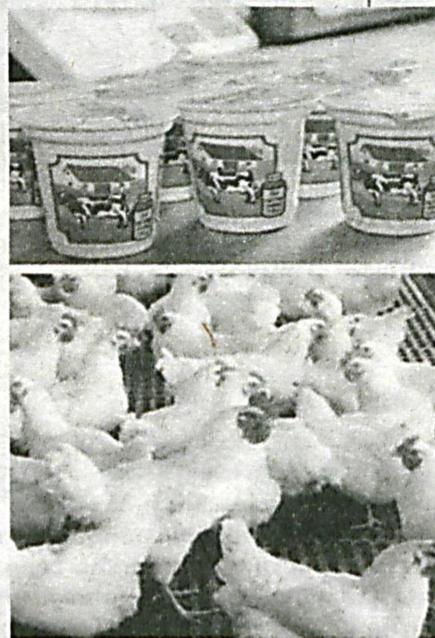
Агросаноат тизимида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш, меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида кенгаши ҳар уч йилда тизимга тааллуқли вазирлик, кўмита, инспекция, уюшма, марказ ва компаниялар билан мунтазам равишда тармоқ (тариф) келишувлари тузмокда. Бироқ, гуруч курмаксиз бўлмаганидек, айрим ташкилотларда касаба уюшма ходимларига етарли шарт-шароит яратиб берилмаяпти. Жамоа шартномаси бажарилишини текшириб борувчи комиссиялар ишини ташкиллаштириш ўз ҳолиға ташлаб қўйилган. Айрим текширув далолатномалари сифати бугунги кун талабиға жавоб бермайди. Баъзи жойларда эса жамоа шартномаси умуман тузилмаган.

Бозор иқтисодиёти ривожлангани сари касаба уюшмалари фаолиятида уч муҳим йўналиш: бандлик, меҳнатға ҳақ тўлаш, меҳнат муҳофазаси асосий ўринни эгаллайди. Шунга кўра, ўтган йилнинг ўзида банкротлик ёки қискариш оқибатида иш ўрнини йўқотган, иш топа олмаётган, ижтимоий ҳимояға муҳтож 10 минг 282 нафар шахс квота бўйича меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бошқармалари ҳамда бўлимлари билан ҳамкорликда ишға жойлаштирилди.

Меҳнатға ҳақ тўлашда узилишларға йўл қўймаслик ҳам бугунги куннинг долзарб вазифаларидандир. Бу борада қатъий саъй-ҳаракат кўрсатилаётир. Жумладан, 2005 йилнинг 1 январь ҳолатиға кўра, тармоқ бўйича иш ҳақидан муддати ўтган қарздорлик 22 млрд. 338 млн. сўмдан иборат бўлган бўлса, жорий йилнинг 1 июн ҳолатида 7 млрд. 643 млн. 400 сўмни

ташкил этмокда. Бироқ ўрни келганда таъкидлаш лозимки, айрим ҳолларда иш ҳақи тўланишида сунъий узилишларға йўл қўйилаётгани сир эмас. Шундай пайтда касаба уюшма ташкилоти қатъият кўрсатиши шарт. Ваҳоланки, бунинг учун қонуний асос ва ҳуқуқий кафолатлар бор.

Энди меҳнат муҳофазаси ҳақида. Ҳисобот даврида ушбу мақсадлар учун жами 52 млрд.

445 млн. 230 минг сўм маблағ сарфланди. Марказий кенгаши томонидан ташкил этилган «Меҳнат муҳофазаси бўйича жамоат назоратини энг яхши ташкил этиш» кўрик-танлови диққатға сазовор бўлди.

Меҳнат аҳолининг ҳуқуқий ёрдам сўраб қилаётган мурожаатларига ҳам етарли даражада эътибор берилмокда. Масалан, 2005-2010 йиллар мобайнида Марказий кенгашиға 81 та ёзма, 148 та оғзаки мурожаатлар бўлди. Улар ўз вақтида ўрганилиб, тегишли чора-тадбирлар кўрилди.

Шунингдек, меҳнаткашларнинг саломатликларини тиклаш, кўнгилли ҳордиқ чиқаришларини таъминлаш ва эҳтиёжманд кишиларға моддий жиҳатдан кўмаклашиш кун тартибидан тушмай келяпти.

Иш кўлами ниҳоятда кенг. Аммо бу ҳол уларни бажаришда у ёки бу баҳона билан пайсалға солиш ҳуқуқини бермайди. Маърузада барча масалалар ана шу нуқтаи назардан келиб чиққан ҳолда ўртаға ташланди.

Ўз муҳбиримиз

Касаба уюшмаси ва ҳаёт

Таҳлил

Айни пайтда вакилликда ЎзКУФКнинг 11-мажлиси қарорларидан келиб чиққан ҳолда, жумладан, нодавлат секторида касаба уюшма ташкилотларини тузиш, ишчи-ҳодимларни аъзоликка жалб этиш ва аъзолик афзалликлари хусусида олиб борилаётган тарғибот-ташвиқот ишлари кенг қанот ёзган. Бугунги кунда 7 та ташкилотда 400 нафардан зиёд ходим касаба уюшма сафиға қабул қилинди.

Жамоа шартномаларининг бажарилиши бўйича олиб борилган таҳлил кўрсатдики, тизимда меҳнат қиляётган ҳар бир ходимға сарфланган маблағ бирмунча кўпайган. Масалан, 2005 йилда ўртача 58 минг сўм сарфланган бўлса, 2009 йилға келиб бу кўрсаткич 530 минг сўмға етган. Шунингдек, жамоа шартномаларига ўзгалар ёрдамиға муҳтож ногиронлар, боқувчисини йўқотганлар, болаликдан ногирон фарзанди бор оилалар, ёлғиз қариялар, уруш ва меҳнат фахрийлари, кам даромадли оилаларға моддий ва маънавий кўмаклашиш мажбуриятлари киритилди. «Пахтасаноат» вилоят ҳудудий бирлашмаси, Насос станциялари, энергетика ва алоқа бошқармаси, «Намангандонмаҳсулот» АЖ, «Нестле-Ўзбекистон» қўшма корхонаси каби ташкилотларда бу борада кўпдан-кўп хайрли ишлар амалға оширилмокда.

Ҳисобот даврида вакилликка 28 та ёзма, 124 та оғзаки мурожаат бўлди. Ноқонуний ишдан бўшатишдан 3 нафар ходим қайта ўз вазифасиға тикланди. 4 нафар ишчини судға даъво аризаси киритиш орқали ишға тиклашға эришилди. Шунингдек, иш ҳақидан муддати ўтган 3,5 млн. сўм қарз ҳам ундирилди.

Меҳнаткашларнинг саломатлигини тиклаш кун тартибидан тушмай келяётган масалаларидир. Ўтган давр мобайнида 200 нафар ходим соғломлаштириш масканларида саломатлигини тиклади. Аъзоларнинг 910 нафар ўғил-қизи ёз мавсумида болалар оромгоҳларида ҳордиқ чиқарди. Шунингдек, меҳнат муҳофазасиға доир жамоа шартномаларида кўзда тутилган тадбирларнинг бажарилиши учун 703 млн. сўм маблағ сарф этилди.

Зулхумор ҲОЖИМАТОВА,
Агросаноат мажмуи
ҳодимлари касаба уюшмаси
Марказий кенгашининг
Наманган шаҳридаги вакили

Ер майдонимиз 114 гектар бўлиб, шунинг 65 гектарида пахта, 44 гектарида галла етиштирмокдамиз. 2 та чопиқ, 1 та ҳайдов, 1 та транспорт трактори деҳқонларимизнинг оғирини энгил қилаётир.

Ўтган йили ҳосилдорлик кўнгилдагидек бўлди. Гектариға 40 центнердан «оқ олтин», 70 центнердан галла йиғиштириб олдик. Пировар-

ларнинг вақтида дам олиши, саломатлик масалалари ҳамisha диққат-марказимизда. Бепул тушлик ташкил этилган. Баркамол авлод йили

Бир бошда

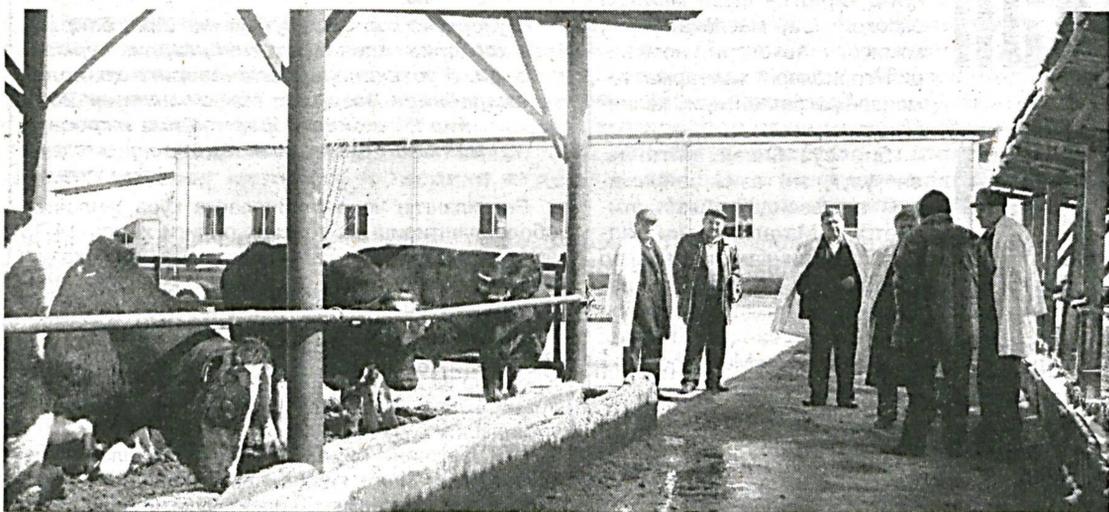
дида, даромадимиз 64 млн. сўмни ташкил этди. Бу йил ҳам режаларимиз чакки эмас.

Жамоамиз 89 кишидан иборат бўлиб, яхши-ёмон кунларда бир-биримизға камарбастамиз. Байрамларимиз кувонч билан ўтмокда. Спортға бўлган эътибор ҳам кун сайин юксалиб бораяпти. Ҳўжалигимизда бошланғич касаба уюшма кўмитаси тузилган бўлиб, мавжуд жамоа шартномасида ишчи-ҳодимларнинг манфаатлари ва ҳақ-ҳуқуқлари тўла кафолатланган. Жумладан, меҳнаткаш-

ёшларимизға янада кўпроқ эътибор қаратишимиз, уларнинг интеллектуал аср талабларига жавоб бера оладиган даражада комил инсон бўлиб шаклланишиға кўмаклашишимизни тақозо этади, албатта.

Айни чоғда бутун фикру ҳаёлимиз бандлик масаласиға ечим топишда. Шунга кўра, ҳўжалигимизда тикувчилик цехи очиб, 20 нафар қизни касаначи сифатида ишға жалб этиш ниятидамиз. Шунингдек, новвойхона қуриб ишға тушириш фикри ҳам

ХОДИМЛАРНИНГ ҲАМКОРИ ВА ТАЯНЧИ

«Инқирозга қарши чоралар» дастури — амалда

Худудий акциядорлик бирлашмаси ва унинг тасарруфидаги корхона, ташкилотларда 5448 нафар ишчи-ходим меҳнат қилаётир. Уларнинг барчаси касаба уюшма хизматидан баҳраманд бўлиб, мавжуд жамоа шартномаларига биноан ишчи-хизматчиларга, кам таъминланган оилаларга, ҳомиладорлик ва туғиш таътили, боласи 2 ёшга тўлгунга қадар таътилда бўлган аёлларга ўтган йил иш берувчилар ҳисобидан 70 млн. 517 минг сўм миқдорда моддий ёрдам кўрсатилди.

Ишсизлар ишли бўлади

«Инқирозга қарши чоралар» Давлат дастури шартларини бажариш борасида ҳам дадил қадамлар қўйилди. Жумладан, тугатилган ва модернизация қилиш натижасида бўшаб қолган пахта тозалаш корхоналари ишчи-хизматчиларини ижтимоий ҳимоя қилиш, ишга жойлаштириш ва янги иш ўринлари яратиш борасида изчил фаолият юритилаётир. Ишсизларнинг асосий қисми Ангор, Жарқўрғон, Ҳайрбот пахта тозалаш корхоналари қошида ташкил этилган «Учқизил», Денов, Сурхон пахта тайёрлаш масканларига жойлаштирилди. Янгидан фаолият бошлаётган «Сурхонпахтатранс», «Сурхончилангар», «Сухробсервисортехникалари», «Сурхонпахтаэ-

лектртаъмирлаш», «Сурхонпахтабиохимоя», «Термиз биоусул» МЧЖларга яна 318 нафар ишчи-ходим қабул қилинди.

Шунингдек, касаначиликка катта эътибор қаратилаётир. Корхоналарда касаба уюшма кўмиталари томонидан ишчи комиссиялари тузилиб, янги иш ўринлари яратиш, меҳнат шартномаларини юритиш, уй меҳнати бўйича янги иш жойлари ташкил этиш назорат қилинмоқда. Шу аснода 357 нафар киши касаначи сифатида иш бошлади ва касаба уюшма аъзолигига қабул қилинди. Ўтган йил касаначилар томонидан 195 млн. 383 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса, жорий йилнинг 6 ойи мобайнида

кўрсаткич 81 млн. 819 минг сўмни ташкил этаётир.

Бундан ташқари, бирлашма тасарруфидаги корхоналар қошида 10000 товуқ боқишга мўлжалланган паррандачилик фабрикалари қурилаяпти. Бирлашма билан «Дойче кабел АГ Ташкент» қўшма корхонаси ўртасида бўлажак фабрикалар учун ускуна етказиб бериш бўйича шартнома имзоланди ва 21 млн. 570 минг сўм маблағ кўчирилди. Кўзланган мақсад амалга ошган, яна кўплаб иш ўринлари яратилади.

Зулфия ШАМЕТОВА,
«Сурхонпахтасаноат»
худудий акциядорлик
бирлашмаси касаба
уюшма кўмитаси раиси

Бошланғичда нима гап?

Марказимизда меҳнат қилаётган 1200 нафар ишчи-ходимнинг 254 нафарини хотин-қизлар ташкил этади. Пахта сифатини аниқлаш ва экспорт компанияларига етказиб беришда уларнинг хизмати беқиёс.

ЭЪЗОЗ

Жамоамизда ходимларнинг ўз устида ишлаши, билим савиясини оширишлари учун барча шароит мавжуд. Боз устига, хотин-қизлар жамоа шартномасига асосан тунги сменаларда ишлашдан озод этилган, шунингдек, оғир меҳнатларга ҳам жалб этилмайди. Ёш болали аёлларнинг меҳнат таътилига уч кун қўшиб берилади.

Жамоада спортга бўлган қизиқиш кун сайин ортиб бораётир. «Қизилсой» дам олиш масканида аёллар ўртасида спартакиада бўлиб ўтди. Унда спортнинг шахмат-шашка, теннис ва сузиш турлари бўйича мусобақалар ўтказилди. Хотин-қизларимизга янада яхшироқ имконият яратиш учун шаҳардаги спорт машғулоти залларига кириш бадаллари тўланди. Шунингдек, уларнинг истакларига қараб, театр ва концертларга чипталар олиб берилди. Жорий йилнинг шу буғунига қадар маъмурият ва касаба уюшма кўмитаси ҳамкорликда аёлларимизнинг юбилей ёшлари, тўй-ҳашамлари ва бошқаларга 1 млн. 819 минг 243 сўм миқдорда моддий ёрдам кўрсатди.

Аёл — она, уй бекаси, ишчи. Уларнинг маънавий дунёсини бойитишга ҳам катта аҳамият берилаётир. Истаган вақтларида марказда мавжуд турли мавзудаги илмий, бадий адабиётлар, газета ва журналларни мутолаа қилишлари мумкин. «Маънавият тарғибот» маркази билан шартнома имзоланган бўлиб, ойда бир марта турли тадбирлар ташкил этилмоқда.

Шоҳида БЕГИМКҲУЛОВА,
Ўзбекистон «Сифат» маркази бошланғич касаба
уюшма кўмитаси раиси

Фермер ва замон

мавжуд. Ишчи-ходимлар учун сабзавот экинлари экишни йўлга қўйдик. Энди улар полиз маҳсулотларидан тақчиллик сезишмайди.

Мавриди келганда айтиб ўтиш жоиз. Мен хўжаликка

ба уюшма аъзоларининг ижтимоий-иқтисодий ҳимояси учун қатъий бел боғлаганман. Шундан келиб чиқиб, кам таъминланган оилаларга 8 бош қорамол, 15 тонна бугдой ҳамда сабзавот маҳсулотла-

МИНГ ТАШВИШ

раҳбарлик қилиш билан бирга, касаба уюшма ишларида ҳам фаол иштирок этапман. Масалан, Гуркиров массивида истиқомат қилаётган каса-

ри етказиб берилди. Олий ўқув юртларида ўқийдиган 6 нафар талабанинг контракт пули хўжалигимиз ҳисобидан тўланмоқда. Шунингдек, армия сафида муқобил хизмат қилувчи 15 йигитга 12 млн. 750 минг сўм маблағ ўтказиб бердик.

Ойиста УРИНОВА,
Избоскан туманидаги
«Гулзор пари»
фермер хўжалиги
раҳбари,
Гуркиров массиви
касаба уюшма
кўмитаси раиси

Меҳнат муҳофазаси

Сарфланган пул ҳавога учмайди

Корхонамиз пахта, ўсимлик ёғи, майонез ва маргарин ишлаб чиқаришга ихтисослашган. Айни пайтда бу ерда 1028 нафар ишчи-ходим меҳнат қилаётир. Уларнинг самарали ишлашлари учун барча шарт-шароит муҳайё этилган.

Меҳнат муҳофазаси кун тартибидан тушмай келаяпти. 2004 йилда ушбу мақсад учун 147 млн. 250 минг сўм сарфланган бўлса, жорий йил 232 млн. сўмдан зиёд маблағнинг харж этилиши кўзда тутилаётир. Айни пайтда «Валентина авлоди» очик акциядорлик жамияти ўқув маркази билан ўзаро шартнома имзоланган бўлиб, аммиак-совитиш, буғ-қозонхона таянчлари ҳамда юк кўтариш қурилмаларига хизмат кўрсатувчи ишчилар билан машғулотлар олиб борилмоқда. Муҳандис-техниклардан жами 50 киши «Озиқ-овқат саноатлойтиха» МЧЖ ўқув марказида малака оширди. Бундан ташқари, корхонада доимий фаолият кўрсатувчи комиссия томонидан корхона ишчи-ходимларининг хавфсизлик техникасига доир билимлари назорат қилиб борилмоқда.

Меҳнат муҳофазаси бўйича жамоат назоратини ўрнатиш ҳам самарали кечаяпти. ЎзКУФКнинг 1996 йил 23 сентябрдаги ҳамда 2008 йил 26 августда қайта тасдиқланган «Меҳнат муҳофазаси бўйича жамоат назора-

тини энг яхши ташкил этиш юзасидан республика кўрик-танловини ўтказиш тўғрисида»ги Низомига асосан ходимларимиз ушбу танловларнинг фаол иштирокчисига айланди.

Жамоа аҳлининг саломатлигига ҳам жиддий эътибор берилаяпти. 2004-2010 йиллар мобайнида «Ўзбекинвест» компанияси билан тузилган шартномага кўра, ходимларнинг ҳар бирига суғурта полиси берилиб, беморларнинг соғлигини тиклашлари учун 684 млн. 600 минг сўм маблағ ажратилган бўлса, шаҳар саломатлик маркази билан келишувга биноан ходимларни тиббий-профилактик текширувдан ўтказиш ҳамда уларнинг тиббий саводхонлигини ошириш ишларига 161 млн. 874 минг сўм сарфланди.

Мирзахусан ЗУФАРОВ,
«Тошкент ёғ-мой комбинати» қўшма
корхонаси бошланғич касаба уюшма
кўмитаси раиси

Кўшсаҳифани «Ishonch» муҳбири Шарофат
НОРҚУЛОВА тайёрлади.

Матбуот конференцияси

Шу мавзуда Ўзбекистон миллий матбуот маркази ва «Маҳалла» хайрия жамғармаси республика бошқаруви раҳбарияти ҳамкорлигида бўлиб ўтган матбуот конференциясида маҳалланинг жамиятдаги ўрни яна бир бор эътироф этилди.

«Ватан маҳалладан бошланади»

Маълумки, фидойи инсонлар меҳнатини рағбатлантириш, қолаверса, маҳалладошлар учун байрам тадбирини ташкил этиш мақсадида ҳар йили вилоят, шаҳар ва туман марказларида, маҳалла гузарларида август ойининг биринчи ҳафтасида аънавий «Маҳалла куни» тадбирлари ўтказиб келинаётди. Жамғарманинг Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри, барча вилоят бўлимлари ва бўлинмалари, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан байрамни кўтаринки руҳда ўтказиш режаси ишлаб чиқилган.

— Жамғармамиз, ҳудудий бўлим ва бўлинмалари, овул, қишлоқ ва шаҳарча маҳалла фуқаролар йиғинларида «Баркамол авлод йили» Давлат дастурининг ижросини таъминлаш мақсадида январ-июн ойларида 12 мингдан ортиқ давра суҳбати, мулоқотлар ўтказилди, — деди жамғарма раиси ўринбосари Раҳматулло Шералиев. — Айниқса, ҳамкор ташкилотлар билан бирга, маҳалларда аҳоли ва ёшлар ўртасида тер-

роризм, диний экстремизм, гоъвий таҳдид ва «оммавий маданият» таъсиридан ҳимояланишга қаратилган 7600 дан зиёд учрашув, 10 мингдан зиёд давра суҳбати, семинарлар ташкил этилди.

Бундан ташқари, Бухоро, Жиззах, Сирдарё, Сурхондарё, Фарғона вилоятлари ва Тошкент шаҳрида кўплаб болалар майдончалари қайта таъмирланди. Жисмоний имконияти чекланган 200 нафардан зиёд талабаларга уйларида қўшимча равишда таълим олиши учун «ZiyoNet» тармоғига уланишига амалий ёрдам кўрсатилди. Қорақалпоғистон Республикаси ва Навоий вилоятида 25 нафардан, Наманганда 4, Бухорода 2 нафар ногирон талаба ва ўқувчиларга ҳомийлар маблағи жалб этилган ҳолда компьютерлар олиб берилди.

Конференцияда таъкидландики, фуқаролар йиғинларида аънавий ўтказиб келинаётган қатор республика кўрик-танловларида билими, иш тажрибаси билан голибликни кўлга киритган фаол маҳалла оқсоқоллари, маслаҳатчилар, комиссия аъзолари, номинация голиблари жамғарма томондан рағбатлантириб келинмоқда.

Бир сўз билан айтганда, энг улуғ, энг азиз байрамимиз арафасида ташкил этилаётган «Маҳалла куни» тадбирида кам таъминланган оилалар фарзандларининг республикамизнинг тарихий ва диққатга сазовор жойларига бепул саёҳати ташкил этилади. «Саховат», «Меҳрибонлик» ва «Мурувват» уйларидаги муҳтожлар ҳолидан хабар олинади. Шунингдек, ободонлаштириш, атроф-муҳитни тартибга келтириш, ҳашар йўли билан ёлғиз қарияларнинг турар жойларини таъмирлаб беришдек халқимизга хос хайрли ишлар амалга оширилади. Байрам кунлари жойларда миллий халқ ўйинлари фестиваллари бўлиб ўтади.

Тадбирда мутасаддилар оммавий ахборот воситалари ходимларини қизиқтирган саволларга атрофлича жавоб беришди.

Акмал ТОШЕВ,
«Ishonch» мухбири

Ободонлаштириш

Ҳудудлар чирой очади

Бухороликлар энг улуғ ва энг азиз байрамга ҳар доимгидек пухта тайёргарлик кўрмоқда. Мустақиллик тантаналарига ҳозирлик жараёнида Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 21 июлдаги фармойиши ижросини таъминлаш борасидаги тадбирлар алоҳида ўрин тутди.

Белгиланган чора-тадбирларга кўра, вилоятда ободонлаштириш ва тозалик ойлиги ҳамда 14-15 август кунлари умумхалқ хайрия ҳашари ўтказиш кўзда тутилган. Ойлик ва умумхалқ ҳашари доирасида маҳаллалар, аҳоли яшаш пунктлари, хиёбонлар, зиёратгоҳ ва қабристонлар тартибга келтирилади. Ариқлар, кўча ва йўлаклар тозаланади. Кексалар ва ногиронлар, боқувчисини йўқотган кам таъминланган оилаларнинг уй-жой шароитларини яхшилашга кўмаклашилади.

— Ойликнинг биринчи кунидан бошлаб кўтаринки руҳда ишга киришилди, — дейди «Маҳалла» хайрия жамғармаси вилоят бўлими раиси Бехбуд Жумаев. — Тозалик ва ободонлаштириш тадбирларида кекса-ю ёш иштирок этмоқда. Ойлик давомида «Баркамол авлод йили» Давлат дастурида белгиланган тадбирларни амалга ошириш ҳам кўзда тутилган. Унга кўра, эҳтиёжманд ёшларни кўллаб-қувватлаш, уларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш, маҳаллалардаги спорт майдончаларини таъмирлаш, зарур спорт анжомлари билан жиҳозлашга ҳам алоҳида эътибор қаратилди.

Иzzатулла ҲОЖИЕВ,
«Ishonch» мухбири

Миннатдорчилик

Йўлланма

ажратиладиган бўлди

Сурхондарё вилояти Денов тумани Ғалаба фермер хўжалигида истикомат қилувчи Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Марка Исломов ҳаётда кўпни кўрган, табаррук ёшдаги нурунийларимиздан. Салкам тўқсонни қаршилаётган отахоннинг ҳаётдан нолийдиган жойи йўқ: бола-чақаси ўзидан тинган, ҳаммаси уйли-жойли, касб-корли. Фақат... Шу вақтгача «бир ерим оғри-япти» деб шикоят қилма-

ган отахон ёши ўтган сайин соғлиғидан нолийдиган бўлди. Гоҳида оёғи оғриси, гоҳида юраги санчидиган одат чиқарди. Шундай пайтда «қани энди, шунча йиллик меҳнатим қадрланса, бирор санаторийда яхшилаб даволансам» деб орзу қиларди. Марка ота кўп йўлади. Охири ўша орзуси уни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясига етаклаб келди. Марка отанинг илтимосини эшитган касаба

уюшма хатлар ва мурожаатлар бўлими уни атрофлича ўрганишди. Марка Исломовнинг Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси ва иккинчи гуруҳ ногирони эканлигини эътиборга олиб, мурожаатини канонатлантиришди. Соғлиғини тиклаши ва яхши дам олиши учун отахонга 2010 йилнинг тўртинчи чораига Ботаника санаторийсига битта йўлланма бериладиган бўлди.

Ўз мухбиримиз

Шаҳар касаба уюшма ташкилотлари бирлашмасининг ҳисобот-сайлов конференциясини ҳар қачонгидан кўра орзиқиш билан кутганим рост. Негаки, айтадиган гапларим йиғилиб қолган эди...

Борингизга шукур

Шу йил 10 январда содир бўлган бахтсиз ҳодиса оқибатида асфалт-бетончи Баҳодир Шораҳимов ҳаётдан кўз юмди. Унинг қарамоғида 17 ёшли ўғли, 14 ва 10 ёшли қизлари бўлиб, боқувчисиз қолган оилани қонуний йўл билан ҳимоя қилиш лозим эди, албатта. Аммо қай йўсинда?

Шаҳар касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгашига маслаҳат сўраб келдик. Муаммо ечимини топди. Бирлашма мутахассислари «Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида» ги Қонун асосида кимга ва қандай мурожаат қилишни батафсил тушунтиришди. Ҳатто бундай ҳолларда чиқарилиши лозим бўлган буйруқ намуна-

сини тутқизишди.

Натижада, барча ҳужжатлар илова қилиниб, биз билан шартнома тузиб ишлаётган «Стандарт Инсуранс» суғурта компаниясига топширилди ва улар тарафидан марҳумнинг оиласига 18 миллион сўм бир йўла бериладиган нафақа тўланди. Қарамоғида бўлган ҳар бир фарзандига 50200 сўмдан зарар миқдори белгиланди.

Яна бир бор ўз миннатдорчилигимни изҳор этиб, касаба уюшма фаолиятига каттадан-катта муваффақият тилаб қолам.

Ҳамидулла УСМОНОВ,
Тошкент шаҳар йўл қурилиш ва таъмирлаш трести ОАЖ касаба уюшма кўмитаси раиси

Қарор ва ижро

Ўзбекистон Президентининг 2010 йил 26 апрелдаги «Деҳқон бозорлари ва савдо

комплекслари фаолиятини ташкил қилишни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорининг қабул қилиниши бозорлар ва савдо комплексларида хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш, савдо маданиятини ошириш, пул тушумларини тартибга солиш, сифатли маҳсулотлар сотилишини таъминланишига дастуруламал бўлиб хизмат қилмоқда.

Пластик карточкалар билан гўшт дўконларига

Шу асосида яқинда Фарғона шаҳрида ҳоким ўринбосарлари, бозор раҳбарлари, маҳалла фуқаролар йиғини раислари, қассоблар ва барча савдога алоқадор корхона ва ташкилотлар раҳбарлари иштирокида йиғилиш ўтказилиб, аниқ чора-тадбирлар белгилаб олинди. Натижада, шаҳар ҳокимининг фармойиши қабул қилиниб, унда ҳудуддаги дўконларда гўшт нархининг асосиз равишда оширилишининг олдини олиш, ветеринария-санитария қоидаларига амал қилган ҳолда арзон ва сифатли гўшт маҳсулотларини сотилишини назорат қилувчи 3 та гуруҳ ташкил этилди.

Шунингдек, шаҳардаги маҳалла фуқаролар йиғинлари қошида чорвачилик маҳсулотларини етиштираётган фермер хўжаликлари ва аҳоли ўртасида гўшт ва тухум харид нархларининг асосиз оширилишига йўл қўймастик, унинг салбий оқибатлари тўғрисида кенг тарғибот-ташвиқот ишларини олиб борувчи гуруҳлар фаолият юритишмоқда. Касаба уюшмаси ва «Маҳалла» жамғармаси фаоллари уларга яқиндан амалий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Ишчи гуруҳлари томонидан гўшт баҳосини ўзбошимчалик билан ошириб сотаётган қассобларга нисбатан тегишли чоралар кўрилмоқда. Бундан ташқари, Марказий деҳқон бозоридида шаҳар ҳокимлигининг махсус гўшт растаси очилди. Шаҳар солиқ инспекцияси Ипотека банки билан ҳамкорликда 3 та раста ташкил қилиб, унда гўшт ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини арзон нархларда пластик карточка орқали савдо қилиниши йўлга қўйилди. Бозор ҳудудида «Чимёнпарранда» ХЖ томонидан шартнома асосида 2 та фирма дўкони очилиб, сифатли жўжа гўшти сотилапти.

Қирғили деҳқон бозоридида мавжуд 13 та дўконда гўштни арзон нархларда сотиш ташкил этилган. Шундан 8 тасида пластик карточкага савдо қилинмоқда.

Сапура МҮМИНОВА,
Ўзбекистон Ёқилги-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Фарғона вилоятидаги вакили

Қулайлик

Президентимизнинг 2010 йил 19 апрелдаги «Банк пластик карточкаларидан фойдаланган ҳолда ҳисоб-китоб тизимини ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ «Агробанк» очик акционерлик тижорат банки Марғилон бўлими хизмат кўрсатиш имкониятларини кенгайтди.

2010 йил 1 июл банк маълумотида кўра, «Агробанк» бўлими томонидан ўтган давр мобайнида шаҳар бўйича аҳоли, бюджет ва нобюджет ташкилотлари ходимларига 8200 дона пластик карточка тарқатилди. Бугунги кунда пластик карточкалар эгаларига қулай шароитлар яратиш мақсадида чакана савдо, умумий оқватланиш ва аҳолига хизмат кўрсатиш шохобчалари учун 94 та тўлов терминаллари ишлаб турибди.

— «Агробанк»ка бориб, пластик карточка очдирдим, — дейди хусусий тадбиркор «Файз Рамазон Шариф» ишлаб чиқариш фирмаси раҳбари Жаҳонгир Исомиддинов. — Бу мен учун қулайлик бўлди. Ҳозир коммунал тўловларни ҳам, савдо-сотикни ҳам пластик карточкаларда амалга оширяпман. Зарурат туғилганда эса жойларда ўрнатилган терминаллар орқали уни нақдлаштириб ҳам олаёпман.

Муҳаммаджон МАҲМУДОВ

Энг яқин кўмакчи

Мамлакатимиз халқ хўжалигининг етакчи тармоқларидан бўлган ёқилги-энергетика комплекси, геология ва кимё sanoatига қарашли гигант корхоналар асосан Қашқадарё вилоятида жойлашган. Муборак газни қайта ишлаш заводи, «Муборакнефтгаз», «Шўртаннефтгаз» унитар шўъба корхоналари, «Шўртан газ-кимё мажмуаси», «Талимаржон» ИЭС унитар корхонаси, Кўкдумалоқ компрессор станцияси, Муборак иссиқлик энергия маркази шулар жумласидан. Уларда меҳнат қилаётган ўн минглаб ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялашда касба уюшмаларининг муносиб ўрни бор.

Айни пайтда вилоят вакилчилиги таркибида 41 та бошланғич касба уюшма ташкилоти фаолият кўрсатмоқда. Улардаги аъзолар сони 36083 нафарни ташкил этади. Касба уюшма кўмиталари раисларининг 18 нафари асосий ишдан озод этилган, 24 нафари ишдан ажралмаган ҳолда фаолият олиб бораёпти. Етакчиларнинг 6 нафари хотин-қизлардан иборат.

Корхона ва ташкилотларда ислохотлар самараси, иқтисодий аҳвол, ишлаб чиқариш шароитини янада яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳамда янги техника ва технологияларни жорий этиш бўйича бир йилда касба уюшма ташкилотлари етакчилари томонидан 410 та турли тақлиф ва мулоҳазалар киритилган. Уларнинг 390 таси амалиётга татбиқ этилган.

Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ифода этиш ва ҳимоялаш бўйича кейинги

бир йилда 1418 нафар хотин-қиз, 714 нафар ҳомиладор аёл, 1792 нафар ёш, жами 3024 нафар ходимнинг ижтимоий, маиший шароити касба уюшма етакчиларининг аралашуви билан яхшилانган. Меҳнат муҳофазаси бўйича 113 та тақлиф киритилган, 714 нафар ҳомиладор аёлга узайтирилган таътил берилган. Зарарли шароитда ишловчи 697 ходим 115 млн. сўмлик махсус озиқ-овқат билан таъминланган. Иш берувчи томонидан қонунга зид равишда ишдан бўшатилган уч киши ишига тикланган.

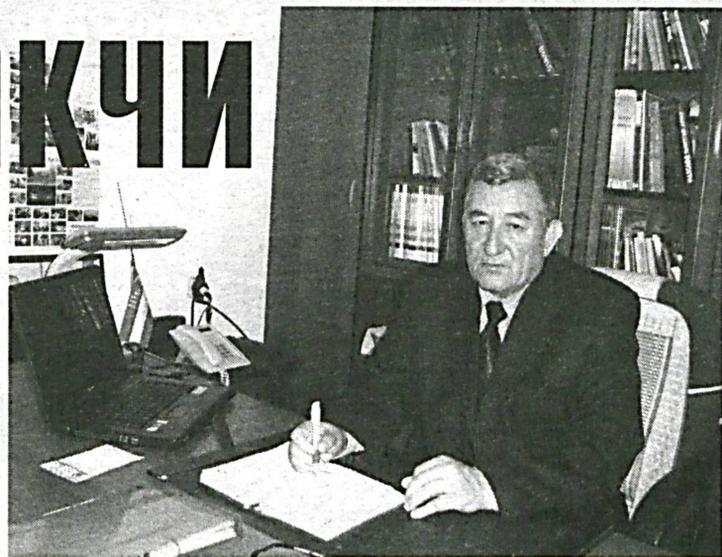
Иш берувчиларнинг эътиборсизлиги туфайли жабрланган уч нафар касба уюшма аъзосига 1 млн. 600 минг сўм маблағ ундириб берилган.

Тармоқ вакилчилиги қарашли барча корхона ва ташкилотларда, жумладан, нодавлат секторига қарашли 20 та корхонада касба уюшма кўмитаси билан маъмурият ўртасида жамоа шартномаси тузилган. Уларга асосан тармоқ бўйича

фақат меҳнатни муҳофаза қилиш ишларига бир йилда 6,5 млрд. сўмга яқин маблағ йўналтириляпти.

Қарши шаҳридаги «Геолог», Муборак шаҳридаги «Маржон» санаторий-профилакторийлари тармоқда ишлайдиган ходимлар соғломлаштирилмоқда. Айниқса, «Шўртан газ-кимё мажмуаси», «Шўртаннефтгаз», «Муборакнефтгаз» унитар шўъба корхоналари, Муборак газни қайта ишлаш заводи, «Талимаржон» ИЭС УК, «Муборак иссиқлик энергияси маркази» акциядорлик жамиятларининг махсус цех ва бўлинмаларида ишлайдиган ходимларга малакали профилактик тиббий хизмат кўрсатишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Ҳар йили тиббиёт муассасалари билан касба уюшмалари ўртасида тузилган шартномага мувофиқ 18120 нафар ходим ва уларнинг фарзандлари бепул тиббий кўрикдан ўтказилмоқда. Натижага кўра, имтиёзли йўлланмалар ажра-

тиляпти. Кейинги бир йилда тизимдаги 5800 нафар ходим республикамиздаги санаторий-профилакторийларда, 270 киши хориждаги дам олиш масканларида ўз соғлигини тиклаб қайтди.

Корхона ва ташкилотлар тасарруфидаги болалар оромгоҳларида ёзги соғломлаштириш мавсуми тугагач, катта ёшлиларни соғломлаштириш даври бошланади. Кейинги уч йилда тармоқдаги 15 та корхонадан 4700 нафар ходим воҳанинг энг баҳаво, хушманзара масканларида корхона маблағи ҳисобидан соғломлаштирилди.

Касба уюшмаларининг иш берувчилар билан ҳамкорликда ишчи-хизматчиларнинг фарзандларини соғломлаштириш борасидаги ишларини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Ҳар йили тармоққа қараш-

ли корхоналар тасарруфидаги 8 та оромгоҳда 15 мингга яқин бола ҳордиқ чиқаради. Кам таъминланган ва кўп болали оилаларнинг фарзандлари эса бепул дам олдирилмоқда.

Мухтасар қилиб айтганда, меҳнаткашларни маънавий жиҳатдан юксалтириш, саломатлигини мустаҳкамлаш, уларнинг фарзандларини баркамол ҳолда вояга етказиш учун амалга оширилаётган хайрли ишлар касба уюшмаларининг жамоадаги нуфузини оширимоқда.

Жумакул ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон Ёқилги-энергетика комплекси, кимё sanoati ва геология ходимлари касба уюшмаси Марказий кенгашининг Қашқадарё вилоятидаги вакили

Жараён

Жамоамизда ўз касбининг устаси бўлган муҳандис-техниклар жамланган. Жумладан, Бозорбой Бердиев, Толиб Шарипов, Собир Тўраев каби ҳамкасбларимиз тажрибаси ва фидойилиги билан ёшларга ўрнак бўлиб келмоқда.

Хавфсизлик мезонлари

Инспекторларимиз томонидан «Хавфли ишлаб чиқариш объектларининг sanoat хавфсизлиги тўғрисида»ги қонун ижросини таъминлаш юзасидан корхона ва ташкилотларда қатор семинар ҳамда йиғилишлар ўтказилди. Барча ижтимоий соҳа объектлари, жумладан, кўп қаватли уйлар, халқ таълими, соғлиқни сақлаш, ўрта махсус ва касб-хунар таълими муассасаларидаги қозонхоналарни текшириш, норматив ҳужжатлар талабига жавоб бермайдиганларини ишлатишга йўл қўймаслик чоралари кўрилмоқда. Коммунал-маиший сектордаги газ хўжалигининг хавфсизлик талабларига жавоб бериши ўрганиб чиқилаяпти. Авария ва бахтсиз ҳодисанинг олдини олиш бўйича тарғибот-ташвиқот ишлари ҳам самарасини бераёттир.

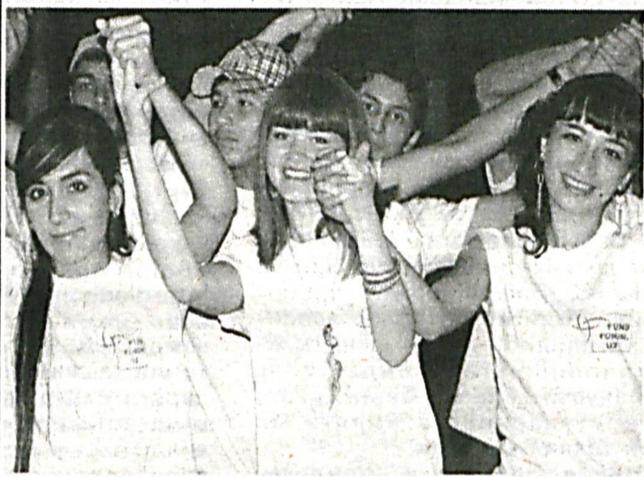
Ҳозир болалар ёзги таътилда. Отаналар фарзандларини истироҳат боғларига олиб боришади. Табиийки, дам олиш турли аттракционларсиз ўтмайди. Инспекторларимиз боғлардаги аттракционларнинг техник ҳолатини ўрганиб чиқиб, болаларнинг бехатар ҳордиқ чиқаришига жиддий эътибор қаратишяпти.

О.БОЗОРОВ,

Саноатда, кончиликда ва коммунал-маиший секторда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш давлат инспекциясининг Қашқадарё минтақавий инспекцияси бошлиғи

Мироқи қишлоғидаги «Лочин» болалар ёзги соғломлаштириш оромгоҳида Ўзбекистон маданияти ва санъати жамғармаси — «Фонд Форум»нинг «Келажак овози» ёшлар ташаббуслари маркази аъзолари уч йилдан буён мириқиб дам олади.

Ёзги соғломлаштириш Фаоллар ўқувви

Бу йил оромгоҳда республикамизнинг барча вилоятларидан келган 500 нафар иқтидорли ёшлар «Келажак овози» ёзги ўқув мавсумини ўтказди. Турли мусобақалар, интеллектуал танловларда омадларини синаб кўришди. Ёшларнинг билим ва малакаларини ошириш мақсадига ташкил этилган семинарлар халқаро тажрибага эга мутахассислар томонидан олиб борилди.

— Бу йилги дам олиш мавсумида биз гуруҳларимизни дунёнинг ривожланган мамлакатлари номи билан атадик, — дейди «Келажак овози» танловининг (2007 йил) архитектора йўналиши бўйича голиби Ф. Худойберганаева. — Ҳар бир гуруҳ ўзига бириктирилган давлатлар урф-одатлари, тарихи ва маданияти ҳақида етарлича маълумот берди. Оромгоҳда олган таассуротларимизнинг чеки йўқ.

А. АКМАЛОВ

Эътибор ва меҳр бериб...

Китоб тумани, Зарафшон тоғ тизмаси, Тахтикорача довоинда жойлашган «Ёш алангачи» оромгоҳи «Муборакнефтгаз» унитар шўъба корхонасига қарайди.

Жорий йилги мавсумда бу ерда 2750 нафар ўғил-қиз дам олди.

— «Муборакнефтгаз» унитар шўъба корхонаси бошлиғи Шермат Шамсиев ва касба уюшма кўмитаси раиси Шароф Раҳматов жуда болажон инсон, — дея ҳикоя қилади оромгоҳ директори Ҳайдаркул Қалаңдаров. — Уларнинг жонқуралиги туфайли «Ёш алангачи»да йилдан-йилга ижобий ўзгаришлар кўпаймоқда. Бу ерга 1997 йилда раҳбар бўлиб ишга келган бўлсам, оромгоҳ бир навбатда 150-160 болани қабул қилар эди. Ҳозир эса бу кўрсаткич 700 га етди. Оромгоҳ учун нимаки зарур бўлса, барчасини муҳайё этишяпти. Тажрибали ошпазимиз Шерматжон Ҳамидов мазали овқатлар тайёрлаб беради. Бош тарбиячимиз Юсуф Раззоқов, бош етакчи Минғиш Донёров турли маданий-маърифий тадбирлар уюштириб, дам олувчилар вақти мазмун-

ли ўтишига ҳисса қўшмоқда. Тарбиячи етакчилар Насим Гадов, Уйғун Болтаев, Дилобар Умарова эрта тонгдан кечгача болалар билан бирга.

Бу йилги мавсуми «Улкамиз бўйлаб саёҳат» деб номладик ҳамда ўғил-қизларимиз мамлакатимиздаги вилоятлар билан яқиндан танишди. Яъни биз уларга ҳар бир вилоят тарихи, қадимий зиёратгоҳлари, маданияти, урф-одатлари, санъати, кийимлари ҳақида маълумот бердик. Оромгоҳимизда асосан «Муборакнефтгаз» ходимларининг фарзандлари ҳамда корхона оталиғидаги 5-Меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари дам олишди. Шунингдек, Бухоро, Косон шаҳарларида яшовчи нефтчиларнинг ҳам ўғил-қизлари ҳордиқ чиқарди...

Биз фурсатдан фойдаланиб, баъзи дам олувчиларнинг таассуротларини ёзиб олдик.

Нуржон Ҳамроева:

— Косон туманиданман. Бу ерга биринчи келишим эмас. Бироқ ҳар йили бир-бирига ўхшамайдиган қизиқарли тадбирлар катта таассурот қол-

диради. «Оромгоҳ маликаси» танловида қатнашдим, «Моҳир қўллар» тўғрисида бисер тикиш сирларини ўргандим. Янги дўстлар орттирдим.

Фахриддин Жонтемиров, Китоб туманидаги 5-Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиси:

— Спортга қизиқишим баланд. Футбол, каратэ билан жиддий шугулланаман. Оромгоҳнинг тоғ этагида жойлашган стадионда тўп тепсангиз, беғубор осмон ва улғувор тоғлар кучингизга куч қўшгандек бўлади. Яъни, умуман чарчамасиз. Яна «Сув байрами» барчамиз учун ёқимли. Унда яйрамаган бола қолмайди.

Нуриддин Усмонов, Китоб туманидаги 5-Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиси:

— Ҳар йили шу оромгоҳда дам оламан. Давлатимиз ғамхўрлиги туфайли ёзнинг жазирамасини сезмаймиз. Хушхаво, сўлим табиат қўйнидаги оромгоҳда бир дам олган кишининг бу ердан кетгиси келмай қолади.

Дарҳақиқат, болаларнинг эътирофи ўринли. Оромгоҳга бир келган ўғил-қиз кўрсатилган эътибор ва меҳрдан қониқадди. Қувноқ ва интеллектуал тадбирлардан ўзи учун янги дунёни кашф этади.

Акмал АБДИЕВ,
«Ishonch» мухбири

«Ижодкор, бунёдкор, ихтирочи ва ташаббускор авлод —

Хитой тили сухандони

Саодат Носирова Бухоро давлат университети роман-герман факултети англиз филологияси йўналишида 2-курсча ўқигач, Хитойнинг Пекин шаҳридаги

Иккинчи чет тиллар институтида тахсилни давом эттирди. 2000 йилдан Тошкент давлат шарқшунослик институтида ўқиди. У 2003 йили ТошДШИнинг шарқ филологияси ва хорижий мамлакатлар тарихи факултети магистратура босқичини имтиёзли диплом билан тугатгач, аспирантурага қабул қилинди. 2008 йилда «Ҳозирги замон хитой тили дипломатик терминларининг лексик-семантик ва структур таҳлили» мавзусида филология фанлари номзоди илмий даражасини олишга муваффақ бўлди.

Президентимиз «Ўзбекистон Хитой тимсолида мамлакатимиз мустақиллигининг биринчи кунларидан бизни қўллаб-қувватлаб келаётган ишончли, буюк қўшни ва ҳамкорни кўради» дея таъкидлаганидек, юртимиз ташқи сиёсатида Хитой билан муносабатлар алоҳида аҳамиятга эга. Айниқса, мамлакатларимиз ўртасида 2006 йили дўстлик, ҳамкорлик ва шериклик муносабатлари тўғрисидаги давлатлараро шартнома имзолангани икки томонлама алоқалар тарихида муҳим воқеа бўлди. Ушбу шартнома ҳамкорликни узоқ муддатли асосда ривожлантириш учун мустақам пойдевор бўлиб хизмат қилди.

Саодатнинг илмий изланишлари ҳозирги замон хитой тилидаги дипломатик атамаларнинг лексик-семантик ва структурал хусусиятларини тадқиқ этишга, иккинчидан, хитой тилининг дипломатия соҳасида сўнги 15 йилда кенг қўлланиб келаётган лексик

катламини ўрганишга, диахроник ва синхроник томонларини таҳлил қилишга бағишланган. Гарчи ўзбек хитойшунослари томонидан хитой тилига бағишланган катта илмий тадқиқотлар қилинган бўлса-да, дипломатик атамаларни ўрганиш масаласида махсус илмий ишлар олиб борилмаган.

— Ҳар бир фан ва соҳа ўзининг атамаларига эга. Ташқи сиёсат ва дипломатия ҳам бундан истисно эмас. Ишнинг объекти сифатида ҳозирги замон хитой тили дипломатик лексикасини танлаб олдим. Хитой тили дипломатик атамаларини турли методлар асосида ўрганишга ҳаракат қилдим, — деди Саодат. — Натижада, биринчи марта хитой тили дипломатик атамаларининг лексик-семантик ва структурал таҳлили амалга оширилди. Хитой тилидаги дипломатия ва бошқа бир неча дипломатик атамаларнинг маънолари этимологик жиҳатдан ўрганилди. Парадигматик ва синтагматик жиҳатдан хитой тили дипломатик атамаларининг лексик-семантик турлари ва ясашиш усуллари тарихий-хронологик, когнитив методлар асосида ўрганилиб, дипломатик ҳужжатларнинг таркибида кенг қўлланивчи қолип бирикмалар, янги сўзларнинг аҳамияти ва ўрни таҳлил қилинди.

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимиз ва Хитой ўртасида расмий дипломатик алоқалар ўрнатилганига кўп вақт бўлган бўлса-да, ўзбек-хитой дипломатияси соҳасидаги атамалар луғати мавзуда эмас эди. Шу сабабли 2004 йили Саодат Носирова ва доцент А.Каримов тузган «Хитойча-ўзбекча-русча дипломатик атамалар луғати» Ўзбекистонда ҳамда Хитойнинг «Хейлонгдзянг» нашриёти томонидан катта тиражда нашр этилди. Хитойнинг барча йирик давлат кутубхоналарига тарқатилди. Луғат йирик хитой тилшунослари томонидан ижобий қабул қилинди. 2005 йил июн ойида Хитой миллатлар университетининг хитой филологияси кафедраси профессори Ху Жэнгуа томонидан университетнинг «Илмий-амалий конференция материаллари тўплами» ва Гонконгда нашр этилувчи «Chinese language review» илмий

Ўзбекистон муносабатлари

Ҳозирги пайтда хорижий тилларни ўрганиш ва ўргатишга юртимизда катта аҳамият берилмоқда. ...Жаҳон ҳамжамиятидан ўзига муносиб ўрин эгаллашга интилаётган мамлакатимиз учун, чет эллик шерикларимиз билан ҳамжиҳатликда, ҳамкорликда ўз буюк келажагини кураётган халқимиз учун хорижий тилларни мукамал билишнинг аҳамиятини баҳолашнинг ҳождати йўқдир.

Ислом КАРИМОВ

журналларида мазкур китоб ҳақида махсус илмий тақрирлар чоп қилинди ва илмий янгилик сифатида эътироф этилди.

Унинг изланишларидан умумий дипломатия соҳасида, хусусан, Ташқи ишлар, Ташқи иқтисодий алоқалар ва инвестициялар вазирликлари, Савдо ва саноат палатасида; мамлакатимизнинг Хитойдаги элчихонаси ва бошқа ваколатхоналарда; Ўзбекистон ва Хитойда жойлашган Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти идораларида; хитой тилининг лексикологияси ва лексикасига оид махсус курсларда; ўзбек, рус ва хитой тилларини ўргатиш жараёнида, қўлланма ҳамда дарсликлар тузишда, айниқса, хитой тилига оид турли ўқув қўлланмалари ҳамда шарқшунослар учун махсус курслар тайёрлашда; янги луғатлар тузишда, дипломатик ҳужжатлар мажмуасини ишлаб чиқишда, оммавий ахборот воситалари ва бошқа соҳаларда кенг фойдаланиш мумкин.

Тадқиқотчи изланишлари юзасидан хитойшунослик масалаларига бағишланган кўплаб миллий ва халқаро илмий анжуманларда қатнашди. Бундан ташқари, Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги «Истеъдод» жамғармасининг 2005-2006 йиллар грант свриндори сифатида 2006 йил 12-15-майда Шанхайда таржимашунослик масалаларига бағишлаб ўтказилган «The International Conference on Translation and Interdisciplinary Studies» 5-халқаро илмий конференциясида ҳамда 2006 йил 25-29-майда Пекинда таржимашунослик масалаларига бағишланган халқаро илмий конференцияда маъруза қилди, конференция илмий журналларида хитой ва англиз тилларида ушбу мавзу бўйича мақолалар нашр этди.

Шунингдек, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ўтказган аспирант, докторант ва тадқиқотчиларнинг республика илмий-амалий анжуманида (2007 йил 15-17-март) иштирок этиб, «Педагогика, психология, таълим ва тарбия» йўналиши бўйича олиб бораётган тадқиқотлари юқори баҳолалиб, шу йўналиш бўйича учинчи ўрин соҳиби бўлди.

У меҳнат фаолиятини 1999 йилдан Ўзбекистон миллий телерадиокомпаниясининг хорижий мамлакатларга эшиттиришлар бўлимида хитой тили сухандонлигидан бошлаб, ҳозир ТошДШИнинг хитой тили филологияси кафедраси мудири лавозимида ишлаб келмоқда. Шунингдек, илмий изланишларини амалиётда қўллаш мақсадида ТошДШИнинг хитой филологияси бака-

лавриат босқичи талабаларига «Ҳозирги замон хитой тили дипломатик терминологияси» махсус курсидан сабоқ бермоқда.

Дарвоқе, 10-11-июн кунлари Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарлари саммити иштирокчилари учун «Ўзбекистон» халқаро анжуманлар саройида ташкил этилган концерт дастурининг хитой тилида олиб борувчиси бўлгани Саодатнинг ҳаётидаги ёрқин саҳифага айланди.

Синхронист таржимон

Сабоҳат Хошимова Тошкент давлат шарқшунослик институтининг талабаси (1998-2002), магистранти (2002-2004), аспиранти (2005-2008)

сифатида билимини ошириб борди. 2009 йил ноябр ойида «Хитой тилида редупликация» мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлади. Шу билан бирга, 2006-2009 йиллар давомида «Халқаро иқтисодий муносабатлар» (иккинчи мутахассислик) йўналишини тамомлади. Айни кунда хитой филологияси кафедраси катта ўқитувчиси.

Юртимиз мустақилликка эришгандан сўнг хорижий тилларни ўрганишга кенг йўл очилди. Ҳозир фарб тиллари билан бирга, шарқ тилларини ўрганишга ҳам катта эътибор берилмоқда. Хусусан, хитой тилини ўрганиш, мазкур тил бўйича илмий изланиш олиб бориш муҳим аҳамият касб этаётир. Шу боис Сабоҳатнинг «Хитой тилида редупликация» мавзусидаги изланишлари ҳозирги хитой тилида турли сўз туркумларида кенг қўлланилган редупликация ҳодисасини, унинг ясашиш усуллари, хусусиятларини таҳлил қилиш ва ўрганишга қаратилди. Гарчи мамлакатимиз хитойшунослари томонидан хитой тилига бағишланган кўпгина илмий ишлар эълон қилинган бўлса-да, мазкур диссертация мавзуси бўйича ўзбек хитойшунослигида алоҳида тадқиқот олиб борилмаган. Хитойда ҳам мазкур мавзуга доир тадқиқотлар санокли. Мамлакатимизда хитой тилшунослиги, таржимона, тил ўқитиш соҳалари ва амалиётининг жадал ривожини мавзунинг кенг ёритили-

таракқиётимиз таянчи» республика танловига

ВА ХИТОЙ ЁШЛАР НИГОҲИДА

шини тақозо этмоқда. Тадқиқот хитойшунос ўқувчи-талабаларга хитой тилида редуликтив сўз аясаш усулини чуқурроқ билишга ёрдам беради. Бу нафақат ўзбек хитойшунослиги, балки умумий хитойшунослик учун ҳам аҳамиятга эга.

— Изланишларим натижасида ўзбек хитойшунослигида биринчи марта хитой тилида редуликтивация ҳодисаси ўрганилди. Редуликтивациянинг турли сўз туркумларида ясаилиш моделлари тадқиқ этилиб, редуликтив бирликларнинг структур таснифи, сўзларнинг функционал таҳлили амалга оширилди. Бундан ташқари иш жараёнида хитой тилининг от, сифат, феъл, тақлид сўз ва бошқа сўз туркумлари, шунингдек, фразеологизмга хос янги редуликтив моделлари аниқланди, — деди Сабоҳат. — Тадқиқотдан хитой тили лексикологияси ва лексикасига оид махсус курсларда, ўзбек ва русларга хитой тилини ўргатиш жараёнида, қўлланма ҳамда дарсликлар тузишда фойдаланиш мумкин.

Сабоҳат хитойшунослик масалаларига бағишланган кўплаб илмий анжуманларда, жумладан, Тошкент давлат шарқшунослик институти ўқитувчиларининг «Хитойшуносликнинг долзарб муаммолари», «Хитой ва Жануби-Шарқий Осиё: филология, сиёсат ва фалсафа масалалари», «Шарқшуносликнинг долзарб муаммолари» мавзусидаги илмий конференцияларда қатнашди.

Шунингдек, «Осиё таржимонлар ассоциацияси» (Хитой) таклифига кўра, Пекинда таржима-шунослик масалаларига бағишланган «The Fourth International Forum on Translation and Interdisciplinary Studies» 4-халқаро илмий форумда, Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги «Истеъдод» жамғармасининг 2005-2006 йилги грант совриндори сифатида Шанхайда ўтказилган «The International Conference on Translation and Interdisciplinary Studies» 5-халқаро илмий конференция ҳамда Пекинда ўтказилган бадий асарларни таржима қилиш масалаларига бағишланган 5-халқаро илмий конференцияда маърузалари билан қатнашди, илмий журналларда хитой ва инглиз тилида мақолалар нашр этди.

Дарвоқе, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ўтказган аспирант, докторант ва тадқиқотчиларнинг республика илмий-амалий анжуманида (2007 йил 15-17-март) Сабоҳатнинг ҳам тадқиқоти «Педагогика, психология, таълим ва тарбия» йўналиши бўйича фахрий ёрлик билан тақдирланиб, мақоласи анжуманнинг илмий тўпламида чоп қилинди.

У 15 дан ортиқ мақола, «Инглизча-ўзбекча сиёсий атамалар луғати» (2006 йил) ҳамда «Ўзбекча-хитойча сўзлашгич» муаллифидир. Унинг таржимон сифатидаги фаолияти ҳам таҳсинга лойиқ, «Ёмғир симфонияси», «Айро тақдирлар», «Қасамёд»

каби филмлар таржимаси унинг қаламига мансуб. Синхронист таржимон сифатида халқаро анжуманларда мунтазам қатнашиб келади.

Сабоҳат ТошДШИ ҳамда Ўзбекистон Миллий университетиди хитой тили, хитой тили назарий грамматикаси, хитой тили қиёсий грамматикаси каби йўналишларда талабаларга таҳсил бериб келмоқда. Шу билан бирга, Ўзбекистон миллий телерадиокомпаниясининг «Ёшлар» телерадиоканалида хитой тили таржимони бўлиб ишлайди.

У республика ёш тадқиқотчиларининг 2010 йилги гранти совриндоридир. Мазкур грант бўйича гуруҳ раҳбари сифатида тайинланиб, ҳозир долзарб бўлган «Хитой тили грамматикаси асослари» дарслигини ўзбек ва рус тилида яратиш бўйича иш олиб бормоқда.

— Орзуларим кўп. Уларнинг амалга ошиши эса, албатта, интилишга боғлиқ, — дейди у. — Келажакда ўзбек хитойшунослигини ривожлантиришга, жумладан, илмий асарлар, луғатлар яратишга, шогирдларининг изланишларига имкон қадар ёрдам беришга, тўғри йўл кўрсатишга ҳаракат қиламан.

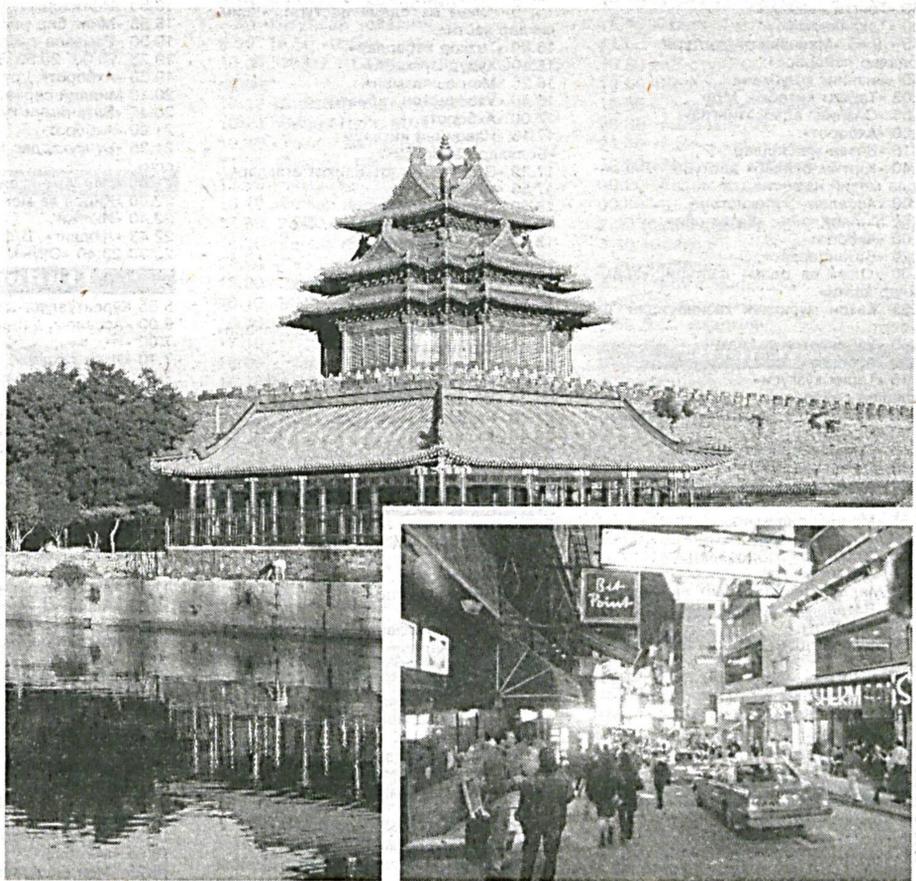
ТИЛНИНГ БАДИИЙ ЖОЗИБАСИ

Н и л у ф а р
Зайтова 1997
йили Тошкент
шаҳридаги хитой
тилига ихтисослашган
59-мактабни тамомлаб,
1998 йили
Тошкент давлат шарқшунослик институтининг филология факултети хитой тили йўналишига ўқишга кирди. Бакалавр босқичини тамомлагач, ТошДШИнинг хитой тили ва адабиёти йўналиши бўйича магистратурасида таҳсил олади. 2005-2006 йиллари Хитойда малака ошириб қайтгани унинг учун катта тажриба мактаби бўлди.

Ўзбек ва хитой халқларининг алоқалари бир неча минг йиллик тарихга эга. Мин (1368-1644) сулоласининг вакили илк бор Самарқандга дипломатик миссия билан ташриф буюриши Марказий Осиё ва Хитой халқлари ўша даврлардаёқ сиёсий ва иқтисодий алоқаларни ўрнатишга ҳаракат қилишганидан далолат беради. Буюк ипак йўлининг шаклланиши Марказий Осиё ва Хитой халқлари ўртасида дипломатик, иқтисодий, маданий алоқалар ривожига алоҳида аҳамиятга эга. Ўзбекистон мустақилликка эришгач, ушбу алоқалар замон талабларига мос ҳолда ривожланиб бормоқда.

Нилуфар кафедра ўқитувчилари билан ҳаммуаллифликда қатор қўлланмалар, жумладан, «Лицей

ўқувчилари учун хитой тилида хрестоматия» ва «Тайван адабиёти»ни нашр қилди. Шунингдек, яна бир қанча қўлланма ва дарслик ўзбек тилида нашрга тайёрланмоқда.

Худудий жиҳатдан бир-бирига яқин бўлган халқларнинг тили, тарихи, ижтимоий, маданий тафаккурининг ажралмас қисми бўлган бадий адабиётини ўрганиш муҳим аҳамият касб этади.

— Илмий изланишларим асосан адабиёт соҳасида. Яъни, 1960-йиллардан ҳозирги даврга қадар Хитой ва Тайванда яшаб ижод қилаётган Цюнг Яо ижоди устида изланиш олиб бораётган, — дейди Нилуфар. — Адибнинг асарлари хитой ёшлари орасида севиб ўқилади. Унинг асарларида асосан ёшлар кўнглига яқин бўлган севги, меҳр-оқибат, катталарга ҳурматда, кичикларга иззатда бўлиш каби фазилатлар жуда гўзал ва ёрқин ифода этилган. Шу нуқтаи назардан адибнинг асарлари ҳозирги кунда биз учун ҳам тарбиявий аҳамиятга эга.

Нилуфарнинг таъкидлашича, Цюнг Яонинг асил исми Ченг Жи бўлиб, у 1938 йили Хайнан вилоятида таваллуд топган.

Файласуф мутафаккирлар Конфуций, Лао Ци қарашлари, Ли Бо шеърляти, Лу Син асарлари Цюнг Яони асарлар мобайнида фарб маданиятидан айрича шаклланиши мумкин бўлган сирли қарашлар оламига олиб кира бошлайди. Айниқса, Конфуций қарашлари жамланган «Лунюй» асари Цюнг Яода катта тассурот қолдирди ва уни бадий адабиёт оламига етаклади. Унинг дастлабки ҳикояси «Бечорагина Сяо» номи билан Шанхайдаги болалар газетасида эълон қилинган бўлса, Тайбейдаги «Тонг шуъласи» журналида чоп этилган «Булут сояси» асари адабиёт мадонига янги истеъдод кириб келадиганидан дарак беради. 1963 йилда дастлабки йирик насрий асари — «Ойна ортида» романи нашр этилди. Шундан сўнг унинг кўплаб роман ва пьесалари дунё юзини кўрди. Шунингдек, теленовеллалар устаси сифатида шуҳрат қозонди.

Бугунги кунда Цюнг Яо Тайван, Хитой, Гонконгда катта тиражлар-

да асарлари нашр қилинаётган ёзувчилардан. Адиб қаҳрамонлари оддий меҳнаткаш халқ вакиллари. Пок инсоний муносабатлар талқини, покиза туйғулар тасвири ёзувчи асарларига алоҳида кўрк бағишлайди, қалбингизда илиқлик уйғотади. Шу боис Нилуфарда халқимизни хитой адабиёти вакиллари ижоди билан таништириш истаги кучли. Ҳозир Цюнг Яонинг бир қанча ҳикояларини ўзбек тилига таржима қилиб, нашрдан чиқариш арафасида. Фурсатдан фойдаланиб, Нилуфар таржимасидаги «Тол паноҳи» ҳикоясидан бир парча келтирсак:

«...Агар сен дарахтни тушунсанг, у сенки бўлади. Ҳиссий оламининг бир парчасига айланади. Афсуски, қизча шу вақтгача бу дунёда нима ўзига тегишли эканини билмайди. Бироқ неча марталаб шамол эсиб, ёмғир ёққанида, неча марталаб ойдин кечалар ва мусаффо тонгларда у мана шу дарахт тагига келар ва уни қалбини ўртаётган қайғуга, муаммолари-ю ёлғизлигига, қувончига шерик қилар эди. Бу ҳол одатга айланиб қолганди. Қиз ҳаммасини яширмай айтарди. Дарахт сукут сақлаб қалб сирларини эшитар, гўёки сабаб ва оқибатларни билувчи ягона жонли хилқат эди».

У педогогик фаолиятини талабалик давридан бошлайди. Аввалига ТошДШИ қошидаги Юнусобод туман хорижий тиллар академик лицейида, айни пайтда эса шарқшунослик институтининг хитой филологияси кафедрасида ишламоқда.

ТошДШИ Узоқ Шарқ ва Жанубий Осиё факултетида 1991 йили ташкил этилган хитой филологияси кафедрасидаги ўқитувчилар доим изланишда. Кафедра ўтган давр ичида хитой тилини тадқиқ этиш борасида қатор ютуқларни қўлга киритди. У ердаги ёш олимлар ўз олдига катта мақсадларни қўйган. Бу келажакда хитой тилини ўргатишнинг янги-янги методларини ишлаб чиқишга ва мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни юқори поғоналарга кўтаришга хизмат қилади.

Акмал ТОШЕВ,
«Ishonch» мухбири

Душанба

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00 «Икким»...

Сешанба

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00 «Икким»...

Душанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби. 7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!» 8.20, 19.30, 21.15 Тошкент тароналари...

Сешанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби. 7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!» 8.20, 19.30, 21.15 Тошкент тароналари...

«Болалар сайёраси»: 13.35 «Кундуз амакининг ҳикоялари» М/с. 14.00 «Ахборот»...

Чоршанба

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00 «Икким»...

O'zbekiston

18.35 «Радиога ташриф». 18.50 «Ифтихор». 18.55 «Минг бир ривоят»...

Пайшанба

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00 «Икким»...

22.05 «Қирол ва мен». Т/с. 22.45 «Икким». 22.50 «Людвиг». Б/ф. 4-қисм.

Жума

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00 «Икким»...

Шанба

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00 «Икким»...

9.55 «Икким». 10.00 «Қирол ва мен». Т/с. 10.40 «Оналар мактаби»...

Якшанба

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00 «Икким»...

TOSHKENT

лигининг 19 йиллиги олдидан «Тараддуд» 6.55 «Саломат бўлинг!»

Пайшанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби. 7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!» 8.20, 19.30, 21.15 Тошкент тароналари...

Жума

7.25 Кўрсатувлар тартиби. 7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!» 8.20, 19.30, 21.15 Тошкент тароналари...

9.45, 17.25, 6.25 Сериал: «Умидингни сўндирма». 10.15 «Истеъдод»...

Шанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби. 7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!» 8.20, 19.30, 21.15 Тошкент тароналари...

18.20 «Сахро тимсоҳлари». Хужжатли фильм. 18.35 «Кўнгил риштаси» Т/с 37-қисм...

Якшанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби. 7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!» 8.20, 19.30, 22.00 Тошкент тароналари...

Душанба

6.00, 11.10, 1.20 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонуштаси».
7.20, 17.00 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20, 19.30 «Кумуш», Т/с.
9.10 «Уйимдаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
10.00 «Давр ҳафта ичида».
10.30 «Болалар табассуми».
10.40 «Ўтмиш хиёбони», Т/с.
11.50 «Пуаро», Т/с.
12.40 «XXI аср технологиялари».
13.00 «Зулфия издошлари».
13.10 «Ёшлар нонуштаси».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Сиз бун биласизми?»
15.20 «Ипак сеҳри».
16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Оловдан огоҳ бўл!»
17.10 «Ўғирланган орзу», Т/с.
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Ижод завқи».
18.50 «UzEX».
20.20 «Давр мавзуси».
20.30 «Автопатруль».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Серил: «Меҳмонжонлардан айланай».

Сешанба

6.00, 11.10, 1.20 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонуштаси».
7.20, 17.00 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20, 19.30 «Кумуш», Т/с.
9.10 «Уйимдаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
9.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Болалар табассуми».
10.20 «Винни Пух», М/ф.

Душанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.15, 8.015, 18.45, 21.45 Хабарлар.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия». Мультфильм.
7.55 «Тренируемся вместе».
8.30 «Малахов +».
9.20 Футбол. Англия суперкубоги. «Челси» - «Манчестер Юнайтед».
11.35 «Спорт - менинг ҳаётим».
12.00 «Ринг қироллари».
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.

Сешанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.15, 8.015, 18.45, 21.45, 00.55 Хабарлар.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия». Мультфильм.
8.00 «Баркамол авлод».
8.30 «Малахов +».
9.20 Мавсумнинг энг яхши ўйинлари. УЕФА чемпионлари лигаси. «Интер» - «Бавария».
11.05 «Спортчилар оиласи».
11.35 «Футбол шарҳи».
12.05 «Спорт - менинг ҳаётим».

Сешанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.15, 8.015, 18.45, 21.45, 00.55 Хабарлар.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия». Мультфильм.
8.00 «Баркамол авлод».
8.30 «Малахов +».
9.20 Мавсумнинг энг яхши ўйинлари. УЕФА чемпионлари лигаси. «Интер» - «Бавария».
11.05 «Спортчилар оиласи».
11.35 «Футбол шарҳи».
12.05 «Спорт - менинг ҳаётим».

Душанба

07.00, 09.10, 10.05, 13.30, 17.10, 19.40 Узбек наволари
08.00, 14.30, 18.30 Серил «Хонаки эркак»
09.30 «Топ-10»
11.30 «Свадьба лучшего друга» худ. фильм
15.40 Мультфильм
21.00 Серил «ЗАВТРА НАСТУПИТ СЕГОДНЯ»
22.00 «НЕ ПОЙМАН-НЕ ВОР» худ. фильм
00.20 Миксер

Сешанба

07.00, 09.10, 10.30, 13.50, 17.10, 19.40 Узбек наволари
08.00, 14.30, 18.30 Серил «Хонаки эркак»

10.40 «Ўтмиш хиёбони», Т/с.
11.50 «Пуаро», Т/с.
12.40 «Соғлик - бойлик».
13.10 «Ёшлар нонуштаси».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Сиз бун биласизми?»
15.30 «Тупроққа таъзим».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.10 «Ўғирланган орзу», Т/с.
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Қишлоқ тараққиёти».
20.20 «Нуқтаи назар».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Серил: «Меҳмонжонлардан айланай».

Чоршанба

6.00, 11.10, 1.20 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонуштаси».
7.20, 17.00 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20, 19.30 «Кумуш», Т/с.
9.10 «Уйимдаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
9.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Болалар табассуми».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Ўтмиш хиёбони», Т/с.
11.50 «Пуаро», Т/с.
12.40 «Автопатруль».
13.10 «Ёшлар нонуштаси».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Сиз бун биласизми?»
15.20 «Камалак йўли».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Китоб - офтоб».
17.10 «Ўғирланган орзу», Т/с.
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Чемпион».
20.20 «13-студия».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Серил: «Меҳмонжонлардан айланай».

Чоршанба

12.30 Жаҳон спорти юлдузлари - «Йохан Круифф». Х\с
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
***
13.30 Мотоспорт.
14.20 Пляж Футболи. Халқаро турнир.
15.10 Теннис. WTA турнири.
16.15 ИнтерФутбол.

18.30 «Олимп сари».
19.05 Ўзбекистон республикаси Мустақиллигининг 19 йиллигига: «Истиқлол йўлларида».
19.35 Синхрон сузиш. Европа чемпионати.
20.25, 22.00 Саломатлик хазинаси.
20.30 Жаҳон спорти юлдузлари - «Йохан Круифф». Х\с
21.00 «БРЕЙН - РИНГ». Интеллектуал Ғийн.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Чоршанба дастури анонси.
23.55 Сузиш. Европа чемпионати.

Чоршанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.15, 8.15, 18.45, 21.45 ХАБАРЛАР.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия». Мультфильм.
8.00 «Олимп сари».
8.30 «Малахов +».
9.20 ИнтерФутбол.
11.05 «БРЕЙН - РИНГ». Интеллектуал Ғийн.
11.50 Сувга сакраш. Европа чемпионати.
12.30 Жаҳон спорти юлдузлари - «Йохан Круифф». Х\с
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.

13.30 Автоспорт.
14.20 Пляж Футболи. Халқаро турнир.
15.10 Теннис. WTA турнири.
16.15 ИнтерФутбол.
***
18.30 «Мурабий».
19.05 Енгил атлетика. Халқаро турнир.
20.15, 22.00 Саломатлик хазинаси.

Чоршанба

09.30 Серил «Завтра наступит сегодня»
11.30 «Не пойман-не вор» худ. фильм
15.40 Мультфильм
21.00 Серил «ЗАВТРА НАСТУПИТ СЕГОДНЯ»
22.00 «ДЕЖА ВЮ» худ. фильм
00.20 Миксер

Чоршанба

07.00, 09.10, 10.30, 13.50, 17.10, 18.00, 19.40 Узбек наволари
08.00, 14.30, 18.30 Серил «Хонаки эркак»
09.30 Серил «Завтра наступит сегодня»
11.30 «Дежа вю» худ. фильм
15.40 Мультфильм
17.30 «Кинокурьер»
20.30 M-files
21.00 Серил «ЗАВТРА НАСТУПИТ СЕГОДНЯ»

YOSHLAR

ланай».
23.10 «Ёшлик наволари».
23.30 «Ниқоб». Б/ф.
2.30 «Зита ва Гита». Б/ф. 2-қисм.
3.40 «Сайқал».
4.00 «Навой». Т/с.
4.30 «Тонгги парвоз».
5.00 «Тараннум».
5.50-6.00 «Мадҳия».

Пайшанба

6.00, 11.10, 1.20 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонуштаси».
7.20, 17.00 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20, 19.30 «Кумуш», Т/с.
9.10 «Уйимдаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
9.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Болалар табассуми».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Ўтмиш хиёбони», Т/с.
11.50 «Пуаро», Т/с.
12.40 «Қишлоқ тараққиёти».
13.10 «Ёшлар нонуштаси».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Сиз бун биласизми?»
15.20 «Камалак жилваси».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.10 «Ўғирланган орзу», Т/с.
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Тасвир ва таассурот».
20.20 «Ош бўлсин!»
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Серил: «Меҳмонжонлардан айланай».

Жума

6.00, 11.10, 1.20 «Салом, ёшлар!»

SPORT

20.20 Чемпионат Европу по водным видам спорта.
21.10 Жаҳон спорти юлдузлари - «Йохан Круифф». Х\с
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Пайшанба дастури анонси.
23.55 Сузиш. Европа чемпионати.

Пайшанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.15, 8.15, 18.45, 21.45, 1.10 ХАБАРЛАР.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия». Мультфильм.
8.00 «Мурабий».
8.30 «Малахов +».
9.20 ИнтерФутбол.
11.05 Конный спорт. «Кубок нации».
11.50 Сувга сакраш. Европа чемпионати.
12.30 Жаҳон спорти юлдузлари - «Йохан Круифф». Х\с
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.

Жума

13.30 Каратэ. Хақаро турнири.
14.15 Пляж Футболи. Халқаро турнир.
15.10 Баскетбол. Халқаро турнир.
16.15 ИнтерФутбол.
***
18.30 «Шижоат».
19.05 Енгил атлетика. Халқаро турнир.
20.05 Чемпионат Европы по водным видам спорта.
20.50 «ПроФРИНГ».
22.00 Саломатлик хазинаси.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Жума дастури анонси.
23.55 Футбол. Биринчи лига. Тур ҳисоботи.
00.10 Сузиш. Европа чемпионати.

Жума

7.00 «Хайрли тонг!»
7.15, 8.15, 18.45, 21.45 ХАБАРЛАР.

TV-MARKAZ

СЕГОДНЯ»
22.00-01.00 «ГАНГСТЕР» худ.фильм

Пайшанба

07.00, 09.10, 10.30, 17.30, 19.40 Узбек наволари
08.00, 14.30, 18.30 Серил «Хонаки эркак»
09.30 Серил «Завтра наступит сегодня»
11.30 «Гангстер» худ. фильм
15.40 Мультфильм
17.00 «Baby Terra Landiya»
21.00 Серил «ЗАВТРА НАСТУПИТ СЕГОДНЯ»
22.00 «ПОЙМА-ПОЙ» бадий фильм
23.40 Миксер

6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонуштаси».
7.20, 17.00 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20, 19.30 «Кумуш», Т/с.
9.10 «Уйимдаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
9.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Болалар табассуми».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Ўтмиш хиёбони», Т/с.
11.50 «Пуаро», Т/с.
12.40 «Чемпион».

13.10 «Ёшлар нонуштаси».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Сиз бун биласизми?»
15.20 «Ранглар рақси».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Томоша».
17.10 «Ўғирланган орзу», Т/с.
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Автопатруль».
20.20 «Бугун».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Серил: «Меҳмонжонлардан айланай».

Шанба

6.00, 11.10, 1.20 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонуштаси».
7.20 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20 Серил: «Каминанинг оиласи».
9.00 «Табассум қил!»
9.10 «Уйимдаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
9.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Болалар табассуми».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Ўтмиш хиёбони», Т/с.
11.50 «Уйин». Б/ф.

7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия». Мультфильм.
8.00 «Спортимиз маликалари».
8.30 «Малахов +».
9.20 ИнтерФутбол.
11.05 «Олимпийский метроном».
11.35 Сувга сакраш. Европа чемпионати.
12.10 «ПроФРИНГ».
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
***
13.30 Мотопойга.
14.15 Баскетбол. Халқаро турнир.
15.10 Теннис. Халқаро турнири.
16.15 ИнтерФутбол.

18.25 «Спорт - менинг ҳаётим».
19.05 «Ўзбекистон спорти».
19.50, 22.00 Саломатлик хазинаси.
19.55 «ГОЛ».
20.35 «Чемпионнинг голиблик руҳи - В. Меньков».
21.00 «БРЕЙН - РИНГ». Интеллектуал Ғийн.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Шанба дастури анонси.
23.55 Сузиш. Европа чемпионати.
00.55 Тунги хабарлар.
1.05 «Хайрли тонг!»

Шанба

7.30 «Хайрли тонг!»
7.45, 8.45, 18.00, 21.00 ХАБАРЛАР.
7.55, 13.05 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия». Мультфильм.
8.30 «Шижоат».
9.00 ИнтерФутбол.
10.45 «БРЕЙН - РИНГ». Интеллектуал Ғийн.
11.25 «Файтер».
11.55 Сувга сакраш. Европа чемпионати.
12.40 «Спорт - менинг ҳаётим».
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.

Жума

13.30 Спорт экрани: «Момоқалдрок бўлган кун».

13.10 «Ёшлар нонуштаси».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Катта ўйин».
15.20 «Хонатлас афсонаси».
16.10 «Катта танлафус».
16.40 «Миллий мультфильм».
17.00 «Чипполино», Б/ф.
18.20 «13-студия».
18.50 «Баркамол авлод».
19.30 «Тадқир қиссалари», Т/с.
20.30 «Айланай».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 «Келгинди кувё», Б/ф.
00.20 «Ёшлик наволари».
00.40 «Шарқ гавҳари».
00.40 «Майсаранинг иши». Б/ф. 1-қисм.
3.40 «Сайқал».
4.00 «Навой». Т/с.
4.30 «Ҳаёт сўмоқлари».
5.00 «Тараннум».
5.50-6.00 «Мадҳия».

Якшанба

6.00 «Бугун».
6.30 «Қалпоқ».
7.00 «Афросиёб афсонаси».
7.20 «Мультипанорама».
8.00 «Соғлик - бойлик».
8.20 Серил: «Каминанинг оиласи».
9.00 «Ош бўлсин!»
9.30 «Тонгги парвоз».
10.00 «Ватанпарвар».
10.40 «Буюк сулола», Б/ф.
13.30 «Ёшлар нонуштаси».
14.00 «Айланай».
14.20 «Болалар табассуми».
14.30 «Эртақлар оламида».
15.40 «Тошкент илҳомлари».
15.50 «Табассум қил!»
16.00 «Шаҳзодадинг кўшиғи», Т/с.
18.50 «Баркамоллик сари».
19.00 «Давр ҳафта ичида».
19.30 «Тадқир қиссалари», Т/с.
20.30 «Рўзгор мактаби».
21.10 ««Келинлар кўзголини».». Б/ф.
22.20 «Самарқанд юлдузи».
22.30 «Келгинди келин», Б/ф.
00.20 «Қизлар давраси».
1.20 «Ватанпарвар».
2.00 «Давр ҳафта ичида».
2.30 «Майсаранинг иши», Б/ф. 2-қисм.
3.40 «Миллий мерос».
4.00 «Навой». Т/с.
4.30 «Монолог».
5.00 «Тараннум».
5.50-6.00 «Мадҳия».

15.15 Теннис. Халқаро турнири.
16.20 «ГОЛ».
17.00 «Спортимиз маликалари».
17.15 Кураш. Республика турнири.
***
18.25 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Бунёдкор» - «Олмалик».
20.25, 21.15 Саломатлик хазинаси.
20.30 Ўзбекистон республикаси Мустақиллигининг 19 йиллигига: «Истиқлол йўлларида».
21.25 Футбол. Англия чемпионати. «Челси» - «Вест бромвич Альбион».
23.20 «RING».
23.50 Якшанба дастури анонси.
00.00 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Локомотив» - «Пахтакор».
1.40 «Хайрли тонг!»

Якшанба

7.30 «Хайрли тонг!»
7.45 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Локомотив» - «Пахтакор».
9.30 «Тренируемся вместе».
9.50 Кувноқ стартлар».
10.30, 18.00, 22.00 ХАБАРЛАР.
10.45 «Истиқлол йўлларида».
11.20 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Бунёдкор» - «Олмалик».
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.

13.05 «Ўзбекистон спорти».
13.55 Теннис. Халқаро турнири.
15.00 Кураш. Республика турнири. АНОНС.
15.45 «Жасур болалар».
16.15 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Нефчи» - «Навбахор».
***
18.30 Ўсмирлар биринчи олимпиада ўйинлари.
19.55 Футбол. Англия чемпионати. «Ливерпуль» - «Арсенал».
22.30 Саломатлик хазинаси.
22.35 «Ринг қироллари».
23.35 Душанба дастури анонси.
23.45 ИнтерФутбол.

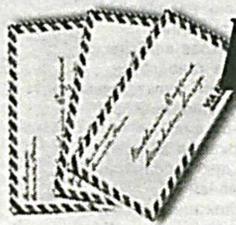
1.25 Сузиш. Европа чемпионати.
2.25 «Хайрли тонг!»

Жума

14.30 «Кулинарный гид»
15.00 «СЕРДЦЕ ДРАКОНА» худ. фильм
19.00 «Топ-10»
21.30 «Премьера»
22.00 «КНИГА ИЛАЯ» худ.фильм
00.20 Миксер

Якшанба

07.00, 11.00, 13.50, 17.00, 18.00 Узбек наволари
09.00 Мультфильм
10.30 «Baby Terra Landiya»
11.30 «Книга Илая» худ.фильм
15.00 «ИГРАЙ КАК БЭХХЭМ» худ.фильм
17.30 M-files
20.30 «Кинокурьер»
21.00 Узбек наволари
21.30 «Премьера»
22.00 «ОПАСНЫЕ Пассажиры поезда» худ.фильм
00.00 Миксер

Қонун эътиборни талаб этади

«Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги қонуннинг 18- ва 21-моддасини шарҳлаб берсангиз.

А. АБДУКАРИМОВ, Мингбулоқ тумани

Аслида Ўзбекистон Конституцияси ва қонун нормаларига шарҳ бериш 1995 йил 30 августдаги «Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисида»ги қонуннинг 4-қисмига кўра Конституциявий суд ваколатига киради. Шунинг учун сиз ушбу судга мурожаат қилишингиз лозим эди. Аммо бунга ҳожат йўқ деб ўйлаймиз. Чунки «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги қонунни бироз эътибор билан ўқиганингизда, ушбу моддалар бўйича берган саволларингизга етарлича жавоб олган бўлардингиз.

Саволларингизни ўз ҳолича келтирамиз:

1. Мурожаатни кўриб чиқиш натижаси билан мурожаатни кўриб чиққан давлат органи вакили ёзма шаклда шахсан таништириши керакми?

2. Натижани ёзма шаклда почта орқали юбориш ҳам мумкинми?

3. Почта орқали юборилганда 21-модданинг 2-қисми талаби қандай бажарилади?

4. Почта орқали юборилиши мумкин бўлса, мурожаатни кўриб чиқиш муддати қандай? Муддат почта орқали юборилган кун биланми ёки хатни олган кун билан ҳисобланадими?

Энди 18-моддани ўқиймиз: «Фуқароларнинг таклифлари тушган кундан эътиборан бир ойгача бўлган муддат ичида кўриб чиқилади, қўшимча ўрганишни талаб этадиган таклифлар бундан мустасно ва бу ҳақда таклиф киритган шахсга ўн кунлик муддат ичида маълум қилинади.

Ариза ёки шикоятлар масалани моҳиятан ҳал этиши шарт бўлган давлат органига тушган кундан эътиборан бир ойгача бўлган муддат ичида, қўшимча ўрганиш ва текширишни талаб этмайдиган ариза ёки шикоятлар эса ўн беш кундан кечиктирмай кўриб чиқилади.

Ариза ёки шикоятни кўриб чи-

қиш учун текшириш ўтказиш, қўшимча материаллар талаб қилиб олиш ёки бошқа чора-тадбирлар кўриш зарур бўлган ҳолларда, ариза ёки шикоятни кўриб чиқиш муддати тегишли давлат органи раҳбари томонидан истисно тариқасида узоғи билан бир ойга узайтирилиши мумкин ва бу ҳақда ариза ёки шикоят берган шахсга маълум қилинади».

Хат орқали мулоқот

21-моддани ўқиймиз: «Фуқаронинг мурожаатини кўриб чиққан давлат органи унга мурожаатни кўриб чиқиш натижалари тўғрисида ва қабул қилинган қарорнинг моҳияти ҳақида ёзма шаклда хабар қилиши шарт.

Ариза ёки шикоят юзасидан қарор қабул қилган давлат органининг мансабдор шахси, агар фуқаро қарорга рози бўлмаса, унга қабул қилинган қарор устидан шикоят бериш тартибини тушунтириши шарт.

Фуқаронинг мурожаатини кўриб чиққан давлат органи, унинг мансабдор шахси мурожаатни кўриб чиқиш натижалари юзасидан қабул қилинган қарор ижросини назорат қилиши, агар фуқарога унинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари бузилиши натижасида зарар ёки маънавий зиён етказилган бўлса, қонунда белгиланган тартибда зарарнинг ўрнини қоплаш ёки маънавий зиённи компенсация қилишга доир чора-тадбирлар кўриши ҳам шарт». Қонуннинг 19-моддасини ҳам ўқисангиз масала анча ойдинлашади. Мурожаат давлат органи томонидан кўриб чиқилаётганда фуқаро мурожаатнинг кўриб чиқилиши жараёни

ҳақида ахборот олиш, важларини шахсан баён этиш ва изоҳлар бериш, мурожаатни текшириш материаллари ҳамда кўриб чиқиш натижалари билан танишиш, қўшимча материаллар тақдим этиш ёки уларни бошқа органлардан сўраб олиш тўғрисида илтимос қилиш, адвокат ёки ўз вакили хизматларидан фойдаланиш ҳуқуқига эга.

Мурожаатни кўриб чиқаётган давлат органининг мансабдор шахслари фуқароларга уларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларига дахлдор ҳужжатлар, қарорлар ва бошқа материаллар билан танишиб чиқиш имкониятини таъминлашлари шарт.

21-моддада «...кўриб чиққан давлат органи унга мурожаатни кўриб чиқиш натижалари тўғрисида ва қабул қилинган қарорнинг моҳияти ҳақида ёзма шаклда хабар қилиши шарт» дейилган. «Шахсан таништириши шарт» дейилмапти. 19-моддада «...танишиб чиқиш имкониятини таъминлашлари шарт» дейилган. Буни бошқача талқин қилиш керак эмас. Иккинчидан, хатингиз почта орқали келган бўлса, шу тарзда жавоб жўнатилса, мантиқ бузилмайди-ку. Учинчи саволингизга келсак, қонуннинг 19-моддасида мурожаатларни кўриб чиқишда фуқароларнинг шахсан иштирок этиш ҳуқуқи белгиланган. Таъкидлаймиз, бу фуқаронинг ҳуқуқи, мажбурияти эмас. У ҳуқуқини амалга оширолмас бўлса, мансабдор шахс мажбуриятини бажариши шарт бўлади. Тўртинчидан, қонуннинг 18-моддаси 2-қисмида «...тушган кундан эътиборан...кўриб чиқилади» дейилапти. Почтага кетган вақт бунга кирмаслиги кўриниб турибди. Бир ҳуқуқшунос сифатида мулоҳаза билдирдик холос. Қониқмаган бўлсангиз, кимга мурожаат қилиш лозимлиги тушунтирилди.

Довуд МАДИЕВ,
хуқуқшунос

Фуқаро манфаати — қонун ҳимоясида

Халқимиз кўп синовли қонларни бошидан кечирган. Лекин оби ёвғон қайнатиб, танг аҳволда қолган пайтларда ҳам мехру шафқат, баҳамжихатлик кўнгилларни асло тарк этмаган. Борини баҳам кўриб, ташвиш ва бахтни бўлишиб келаётганимиз туфайли ҳам

дастурхонимиз тўкин, халқимиз тинч-фаровон. Афсуски, кўпчиликдан ўзини устун билдиган, фақат ўз манфаатини ўйлайдиганлар ҳам учраб туради орамизда.

Бўлишиб бойиган элмиз, бироқ...

Ана шундай қинғирликлар Хатирчи туманидаги Увайсий номидаги 45-умумтаълим мактабида ишловчи кўп сонли ўқитувчи ва хизматчиларнинг ҳақли норозилигига сабаб бўлди. Маошини вақтида ололмадан оворай сарсон бўлган жамоа аъзолари охири тегишли идораларга мурожаат қилишга мажбур бўлишган. Шунга кўра, Навоий вилоят назорат-тафтиш бошқармаси ходимлари мактабда харажатлар сметасининг тузилиши ва ижроси юзасидан ҳужжатли тафтиш ўтказишди. Ушбу жараён давомида мактаб бош ҳисобчиси А. Асабаев томонидан билим маскани ўқитувчи ва хизматчиларининг иш ҳақи ва унга тенглаштирилган бошқа тўловлар ҳисобидан пластик карточкаларга ўтказилган пул маблағларидан 32 та ҳолатда жами 27.275.677 сўм пул маблағлари камомадига йўл қўйганлиги аниқланган. Устамонлиқни кўринг. А. Асабаев мактабда ишламаган Тўлқин Жумабоев ва Нурбуви Бозорованинг номига пластик карта очириб, 2008 йилнинг ноябр-декабр ҳамда 2009 йилнинг январь-май ойлари давомида жами 6.432.118 сўмини ноқонуний равишда кўчириб, ўзи учун жамлаб борган. Бу ҳали ҳаммаси эмас. А. Асабаев ўзига ишониб топширилган 36.137.458 сўм маблағни ўзлаштирган. Бунинг учун мактаб директори имзосини сохталаштиришдан ҳам тоймаган.

Шунингдек, мазкур мактабнинг хазиначиси ҳамда ҳўжалик ишлари бўйича директор ўринбосари бўлиб ишлаб келган Шавқиддин Қурбонов собиқ бош ҳисобчи У.Зойиров билан тил бириктириб, нафсини қондиришга интилган. 2008 йил июл ойида мактаб ўқитувчиларининг иш ҳақлари учун У.Зойиров банкдан олган 10 млн. сўмдан 5 млн. 900 минг сўмини ўқитувчиларга иш ҳақи учун тарқатиб, қолган 4 млн. 100 минг сўмини ўзлаштириб юборган.

Бировнинг ҳақи бировнинг танига ҳазм бўларканми? Кирдикорлар очилгач, ўз жамоадошлари ҳақига хиёнат қилишдан тап торتماган баднафс кимсалар устидан жиноят иши кўзгатилади. Тергов ва суд жараёнида таълим муассасаси жамоасига етказилган моддий зарар тўлалигича қопланиб, судланувчилар ЖКнинг тегишли моддаларига биноан жавобгарликка тортилди.

Абдували АСАДОВ,
Хатирчи туман прокурори ёрдамчиси

Солиқ юкини оптималлаштириш

Солиқ иқтисодиётда талаб ва таклиф ўртасидаги мувозанатни таъминлашда давлатнинг муҳим иқтисодий механизмларидан бири ҳисобланади. Шу боис солиқ сиёсатининг оқилона усуллари ва имтиёзларининг жорий этилиши мамлакатнинг иқтисодий жиҳатдан барқарор ривожланиши ва мустақамлигини таъминлашда улкан аҳамият касб этади.

Мамлакатимизда давлатнинг иқтисодиётга аралашувини чеклаш ва ишлаб чиқариш субъектларининг фаолиятини янада ривожлантиришда солиққа тортиш тизимини соддалаштириш ва солиқ юкини камайтириш муҳим вазифалардан бири саналади.

Бозор иқтисодиёти амалиётида мамлакатдаги жами ялпи ички маҳсулотга нисбатан ҳисоблана-

диган солиқ юкининг даражаси турли мамлакатларда турличадир. Бундай ҳолат мамлакатнинг географик жойлашуви, олиб борилаётган ижтимоий-иқтисодий сиёсат ва бошқа қатор омиллар билан изоҳланади. Шундан келиб чиқиб, дунёда солиқ юки учта йirik гуруҳга бўлинади. Биринчи гуруҳ (Дания, Италия, Люксембург, Франция, Германия ва б.) солиқ юки 40 фоиздан ортиқни ташкил этган мамлакатлар; иккинчи гуруҳ (Канада, Буюкбритания, Австралия, АКШ, Украина ва б.) солиқ юки 30 фоиздан 40 фоизгача бўлган мамлакатлар; учинчи гуруҳ эса (Индонезия, Хитой, Хиндистон, Миср, Малайзия, Жанубий Корея ва б.) солиқ юки 30 фоизгача бўлган мамлакатлар. Кўриниб турибдики, биринчи ва

иккинчи гуруҳга кирувчи давлатларда солиқ юки нисбатан юқоридир.

Мамлакатимиздаги иқтисодий ислохотлар натижасида солиқ юки йиллар давомида мунтазам пасайиб бормоқда. Масалан, 2001 йилда 26, 2008 йилда 23,7, 2009 йилда эса бу кўрсаткич 21,8 фоизни ташкил этган. Жорий йилда солиқ юкини янада пасайтириш режалаштириляпти. Кўриниб турибдики, мамлакатда оқилона солиқ сиёсатининг юритилиши ва ҳўжалик субъектларини солиққа тортишнинг соддалаштирилган тизимига ўтилиши макродаражада солиқ юкини пасайтириб бориш имкониятини бермоқда. Солиқ юкининг пасайиши ҳўжалик юритувчи субъектларнинг айланма маблағини

кўпайтириш, уларнинг ихтиёрида қолдириладиган фойдани ошириш орқали мамлакатда тўйинган бозор мувозанатини таъминлашга замин яратади.

Таъкидлаш жоиз, мамлакатимизда бюджет даромадлари ва бюджетдан ташқари фондларнинг ҳажмини ошириш ҳамда барқарорлигини таъминлашда иқтисодиётга келаётган хорижий инвестицияларнинг салмоғи ва тadbirkorлик субъектларига берилаётган иқтисодий эркинликлар алоҳида ўрин тутаяди. Буни янада тақомиллаштириш орқали бозор мувозанатини таъминлашга эришишда солиқ механизми асосий рол ўйнамоқда.

Комил САИДОВ,
Акмал БОЗОРОВ,
Солиқ академияси талабалари

Хар бир ота-она фарзанд кўргач, унинг яхши куни — тўйига атаб йиғиниб боради. Балоғатга етгач, эл-юртга тўй бериб ўғил уйлантиради, қиз чиқаради. Бу халқимизнинг хурсандчилигини яқинлари билан баҳам кўришга иштиёқи кучлилигидан дарак.

Чиндан ҳам урф-одат ва анъаналаримиз билан фахрлансак арзийди. Чунки юртимизнинг қай бир гўшасига бормаиллик, бошқа миллатларникига ўхшамайдиган, ўзигагина хос гўзал қадриятларга гувоҳ бўламиз. Уларнинг авлоддан-авлодга ўтишини таъминлаб келаётган ёши ҳам, қилаётган ишлари ҳам улуғ инсонлар борлиги бизнинг бахтимиздир.

Пайариқ туманидаги Қахрамон маҳалласида улуғ ёшли Каромат момо ҳамда Марзия момо исмли кайвони онахонлар яшайди. Улар халқ удумлари билан боғлиқ хунар сирларини ёшларга ўргатиб келишмоқда.

Ўзбегимнинг тўйларига

НИМА ЕТСИН...

— Ўзбекнинг тўйи кўпчиликнинг ёрдами билан бўлади, — дейди 85 ёшли Каромат момо. — Худоба шукур, тўйларимиз ўзимиз хоҳлагандек тўкин-сочинликда ўтмоқда. Яхши ниятлар билан тўйлар қилаймиз, ўғил уйлантириб, қиз чиқараямиз. Биз учун бундан ортиқ бахт борми?

— Икки овсин тўй-тўйчиқларда, йиғинларда билганларимизни болаларимизга ўргатиб келаямиз, — дейди Марзия момо. — Улар ҳам бир кун келиб фарзандларига ўргатади.

— Ёшлар тарбияси кўпроқ катталарнинг хатти-ҳаракатига боғлиқ, — дейди суҳбатга қўшилган Тамара хожи она. — Каромат онамиз ҳам, Марзия онамиз ҳам кексайиб қолган бўлишига қарамай, ёнимизда туришадди. Улардаги ёшларга хос шижоатни кўриб, биз ҳам ортда қолмасликка ҳаракат қиламиз. Яхши биласиз, ўзбек қиз чиқариб, келин тушираётганда орзу-ҳавас билан йиғиниб, фарзандларига гулдор-гулдор кўрпа-ёстиқлар тикади. Албатта бу ишлар биргина тўй эгасига оғирлик қилади. Ана шунда гўзал қадриятларимиз юзага чиқиб, кўни-қўшнилари, маҳаллакўйдаги аёлларнинг бари ёрдамга келади. Ўзбек хонадонларини тахмонда чиройли қилиб тахлаб қўйилган кўрпа-ёстиқларсиз тасаввур қилиб бўлмайди.

— Битта катта кўрпага тўрт кило пахта кетади, — дейди биз билан суҳбатда кўрпа қавиш маросимининг иштирокчиларидан бири Наргиза Лукмонова. — Пахтани кўрпага солишдан олдин уни хипчин билан яхшилаб савашади. Пахтанинг текис солинишига катта аҳамият бериш керак, бўлмаса, катта-катта тугунлар пайдо бўлади. Бунинг учун ҳам яхшигина уқув керак. Қишлоқ аёллари бу борада уста бўлиб кетишган. Битта кўрпага пахта солишнинг ўзи 3-4 кишини иш билан банд қилиб қўяди. Ўрта ҳисобда ўнта кўрпа, йигирмата кўрпача, ўн жуфт катта-кичик ёстиқ тайёрланади. Маросимда иштирок этолмаган аёлларнинг уйларида қавилмаган кўрпалар бўлиб берилади.

Дарҳақиқат, икки ёшнинг бошини қовуштирадиган никоҳ тўйлари узоқ йиллар давомида шаклланган бўлиб, унинг таркибидаги

кабилар никоҳ тўйлари билан боғлиқ расм-русумлар бор. Шулардан баъзиларини келтириб ўтмоқчимиз: **Нон ушатар** — қиз то-

ки, ота-она ўғлини куёв бўлгунча шу ишларга ўргатган. Борди-ю, куёв синов шартларини бажаролмаса хотин-халаж, тенгқурлари-ю болалар — тўй иштирокчилари олдида уятга қолган. Ориятли йиғитлар уялиб қолмаслик учун синовларга пухта ҳозирлик кўришган.

Никоҳ тўйларида барча удумлар тартиб, одоб билан бажарилган. Келин ёки куёвнинг ахлоқий хислатлари, ҳаёси, ибоси, муомаласи, иззат-икромни билиши алоҳида эътиборда бўлган. Келин камиди бир йил ибос сақлаб, қайнона-қайнотага, куёвнинг яқинларига юзини кўрсатмай юрган бўлса, куёв ҳам куёвчорларга қайнота-қайнонага юзма-юз бўлмаган...

Гарчи бугунги кунга келиб мазкур удумларимиз жозибасини анча-мунча йўқотган бўлса-да, ота-боболаримизнинг уларга қай даражада эътиқод ила амал қилганликларига тарихнинг ўзи шоҳид. «Ўғилларим, набираларим, яқинларимни уйлантирмоқ ташвишида келин изламоққа эътибор бердим. Бу ишни давлат юмушлари билан тенг кўрдим. Келин бўлмишнинг насл-насабини, етти пуштини суриштирдим. Хос одамлар орқали соғлиқ-саломатлиги, насл-насаби, одоб-ахлоқи, соғлом ва бақувватлиги билан барча қусурлардан холи бўлсагина эл-юртга катта тўй-томоша бериб, келин туширдим», — дейди Амир Темур бобомиз ўз «Тузуқлари»да.

Бугун юртимизда унутилаётган қадриятларимизни тиклашга катта эътибор қаратилмоқда. Маҳаллаларда тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилмоқда. Бунинг ҳаммаси жаҳонга миллий қиёфамизни янада ёрқин намоен этишга ва бой маънавий меросимиз билан фахрланишга ўргатади.

Назира
БОЙМУРОДОВА.
Муаллиф олган
суратлар

урф-одатларнинг ҳар бирида янги оилага эзгу тилаклар яширин бўлади. Узоқ вақт аста-секинлик билан тўй тараддудини кўриш, муомалали, фаросатли совчи танлаш, нон ушатар, фотиҳа тўйи, оқ ўрар, уй кўрар, сарупо бичар, куёв синар, ойна кўрсатар, қўйинга тухум солар, ит ириллатар, кампир ўлди, ун элаш, ёққа қўл ботирар, бет очар, чорлар, сут ҳақи, оқликлар, қирқ кун чилла туттиш, ўчоқ, супра, ўқлов билан таништириш, нон, пахта, ун, туз билан боғлиқ удумлар, қуданда тортишув-беллашуви, келин салом, келин чойи, куёв қўлига болта тутқазиш

моннинг розилик белгиси олингач, бир жуфт нон синдирилади. Бу ишни бир никоҳли одам бажаради ва даврадагиларга (келин ва куёвга ҳам) бир бурдадан нон тақсимланади. Нонни ўртага қўйиб, нондай қадрилансин, эъзозли бўлсин, насибаси бутун бўлиб қўша қарисин, деб ният қилинади. Худди шу ўриндан тўй тараддуди, олди-бердиси бошланади. Шунгача тарафлар бир-бирларининг шажарасини, яшаш тарзини, касб-корини, эл орасидаги мавқеини ўрганиб чиқишади. Нон синдирардан сўнг субутсизлик қилиб, сўзидан қайтмайдилар. Кимки сўзидан қайтса, эл назаридан қолади. Қай томон лафзидан қайтганига қараб қиз беришмайди ёки куёв қилишмайди.

Куёв синар — бу одат ҳар жойда ҳар хил. Бир жойда куёвни тўнка ёрдириб, ўзга ерда юк кўтартириб ёки бошқа жойда ўчоқ қаздириб синашади. Аммо қай йўсинда бўлмасин, синов орқали куёвнинг ақли, фаҳм-фаросати, жисмоний бақувватлиги, рўзгор ишларига ўқуви текшириб кўрилади. Зеро, келинни отдан кўтариб тушириш, уйга кўтариб киритиш одатлари топқирликни, бақувватликни талаб қилган-

Бугун Саиданинг негандир суюги оғир. Ўрнидан туришга ҳоли йўқ. Товонлари зирқирайди. Худди туни билан биров қўл-оёғини боғлаб дўппослаб чиққанга ўхшайди. Томоғи қақрайди. Қанийди, ҳозир бир пиёлагина муздек сув бўлса. У умид билан секин ўгирилиб эри ётган томонга қаради. Хотинининг аҳволидан беҳабар Норйигит тескари ўгирилиб ухлаб ётарди.

— Хўжайин, хўжайин...

— Ҳа, — бошини эринибгина кўтарган Норйигит хотинининг аҳволини кўриб

Ўша куни Саида жуда эрта уйғонди. Соатга қараса, тўрт. Яна ёстиққа ёнбошлади. Кўзи илинганини ўзи ҳам сезмай қолди. Эмишки, гулга бурканган чаманзор. Оппоқ либосдаги Саида кимнидир изляпти. Ҳарир кўйлагининг этакларига ўт-ўланлар ёпишаётганига қарамай безовталаниб қадам ташлайди. Шунда узокдан гўдакнинг йиғиси эшитилди. Саида атрофга аланглади. Гуллар атрофни кўришга халақит берарди. Қипқизил атиргулларнинг тиконлари яланг оёқларига киришига ҳам парво қилмай овоз келаётган томонга интилаверди. Шунда ўзидан беш-олти қадам нарида кичкинагина ариқчада лойга тушиб кетиб кўрқувдан йиғлаётган қизалоққа кўзи тушди. У

— Хўжайин, хўжайин. Туринг, ўрнингизга ётинг.

— Саида, шу шартмиди? Ўн йилдан буён «келин-куёв» бўлиш жонимга тегди. Ўзи «келин-куёв»ликдан бошқа нарса қўлимиздан келмайди шекилли.

Саиданинг бугунги хўрсиниқ куйдириб ўтди. Жимгина кўрпаларни йиға бошлади. Хотинига раҳми келган Норйигит ҳам туриб унга ёрдамлаша бошлади.

— Саида, бўлди, хафа бўлма. Салгина қизишиб кетдим. Бир куни ноламинг Яратганга етиб борар. Худо суйганини синайди дейишади-ку.

— Балки бу йил охири марта шу кунда бирга бўлаётгандирми?

Саиданинг паришон сочларини силаб, Норйигит паст овоз-

зўрга эришдим. Табиб дўхтирга кўринма деган, лекин мен ишлайман, ҳомиладорлик таътилга чиқишим керак. Текширмасдан қоғозларимни тўғрилаб берсангиз.

Ҳамшира маҳалладош эмасми, Саиданинг ҳар бир қадамидан хабари бор. Шу боис унинг илтимосини рад этолмади.

Орадан етти-саккиз ой ўтса ҳам фарзандининг қимирлашини ҳис қилмаётганидан хавотир олган Саидани табиб: «Болангиз ювошгина туғилади, шунинг учун қимирламапти. Новчалингиз учун қорнингиз ҳам унча билинмаяпти. Тўлғоғингиз келганидагина боринг дўхтирга», — дея тинчлантирарди.

— Ассалому алайкум. Байрам муборак бўлсин, — ҳамшира-

дан бир шарпа келаётганини кўриб, кўрқиб кетди. Қадами-ни тезлатди. «Саида, кўрқма, мен Норйигитман». Қиз йигитнинг овозидан бироз ўзини тўтиб олган бўлса-да, юраги қинидан чиққудек урарди. Йигит тез-тез юриб Саидага етиб олди.

— Нега бунча эрта кетаяпсан?

— Акам уйда эди.

— Қузатиб қўйсам майлими?

— Йўқ, ўзим кетаман.

Саида қадамини тезлатди. Лекин бутун вужуди кулоққа айланиб, Норйигитнинг қадам товушини эшитишга ҳаракат қиларди. «Келаётганмикин?» деган савол юрагини ўртасада, ортига ўгирилишга гурури йўл бермасди. Минг ҳаракат қилса ҳам Норйигитнинг қадам товушини эшитолмасди. Саида йўлдан ўтган мушукдан чўчиб ортга тисарилди. Шунда... йигит Саиданинг елкасидан оҳистагина кўчди.

— Кўрқма, мен шу ердман.

***

— Опажон-ей, яна кўз ёшми?

— Вой, — Саида қақажон ҳамширанинг овозидан чўчиб кетди.

— Муҳаббатингиз ташриф бурди, марҳамат. Сизга жуда ҳавасим келади-да, опажон.

Ҳамширанинг ортидан эгнига оқ халат ташлаган Норйигит кўринди.

— Ассалому алайкум, келин, — Саида ўрнидан турмоқчи бўлди.

— Қимирлама, — Норйигит қўлидаги халтани стол устига қўйиб, кароватнинг четига ўтирди. — Тузукмисан?

— Яхшиман.

Норйигит Саиданинг қўлини кафтлари орасига олди. Икки вужуд бир-бирига сингиб кетди гўё. Бесўзгина бир муддат бир-бирларига термулиб қолдилар. Норйигит кундан-кунга сўйиб бораётган Саидага далда бўлувчи сўзни тополмай нафаси ичига тушган бўлса, Саида эса эрини оталик бахтидан баҳраманд этолмагани учун хижолат. Ўтаётган сониялар асрдек чўзилади. Хонада Саиданинг энтикиб нафас олишдан бошқа сас йўқ. Эри гўё унинг қўлини биринчи бор кўраётгандек термулиб ўтираверди. Пиқ-пиқ йиғи овозидан бошини кўтарган Норйигит Саиданинг кўз ёшларини кафти билан артди.

— Қўй, йиғлама, ҳаммаси ортда қолди. Рангинг ҳам яхши, — Норйигитнинг овози бўғилиб чиқди.

— Бола-чи, мен, биз уни тўққиз ой кутувдик ахир.

— Ўзинг тузалиб ол, кейин бола ҳақида ўйлайсан, хўпми? Фақат табибингга ишониб калсални бироз ўтказиб юборганимиз яхши бўлмади-да, жонинг азобда қолди.

— Ҳа, жигар билитирмасдан адо қиларкан. Йиқулгунимча ҳомиладорман деб юравери-ман. Сизни ҳам ташвишга қўйдим.

— Ундай дема, адо бўлганинг йўқ. Сени энг яхши дўхтирларга кўрсатаман, ҳали кўрмагандек бўлиб кетасан. Ҳали бир этак фарзандимиз бўлади.

Норйигит энгашиб елкалари силкиниб йиғлаётган Саидани бағрига босди.

— Йиғлама, мен ёнингданман.

Дилфуза АБДУЛЛАЕВА

ЙИҒЛАМА, МЕН ЁНИНГДАМАН

сергак тортди. Пешонасига қўлини қўйди. — Соғлигинг яхшими? Нима бўлди? Иссинг бор шекилли.

— Билмасам, ичим куйиб кетаяпти.

— Сув обкелайми?

— Майли.

Норйигит сапчиб туриб ошхонага кетди.

Саида эри олиб келган бир пиёла сувни тирсагига таяниб ичганча энтикиб кетди. Ўзини беҳолгина ёстиққа ташлади.

— Дўхтир чақирайми? Бирон жойинг оғрияптими?

— Билмасам, табиб сентябрга ўтасан девди, бугун йигирманчи августми?

— Э, шу табибинг сени жуда қийнади-да. Ҳозир дўхтир чақираман.

— Йўқ, йўқ. Табиб тўлғоғинг тутмагунча дўхтирга борма деган.

— Тўлғоқ дегани шудир-да?

— Билмасам, янгам тўлғоқ тутса, одамнинг бели оғрийди девди, менинг эса... Ўзим ҳам билмаяпман қаерим оғриётганини.

— Мен ҳозир опамни чақираман.

Гулчеҳра кўзлари юмук, ранги доқадек, энтикиб нафас олаётган келинини кўриб кўрқиб кетди.

— Саида, сизга нима бўлди?

Оппоқ тонг отди. Ҳаммаёқда байрамона кайфият. Шаҳарнинг барча гавжум жойларида куй-кўшиқлар янграган. Саида дарпарданинг очик жойидан сунбуланинг сеҳри тонгини томоша қила бошлади.

Эрта бўлишига қарамай кўча гавжум. Айниқса, ял-ял кийиниб олган бўй қизлар, қўлчаларида ўйинчоқ тутган болаларни кўриб кўзинг қувнайди. Кўпчилик истироҳат боғлари сари отланган. Бир хил кийимдаги икки қизалоқ Саиданинг энтиборини тортди. Улар онасига тинмай нималарнидир гапириб кетишарди. Ширингина опа-сингилларнинг жамалак сочларига майда-майда тўғноғичлар тақилган. Атлас кўйлақчалари шабдада ҳилпирайди. Биттасининг юзи пахтадек оппоқ, лўппи, иккинчиси эса қорамғиздан келган, салгина нозикроқ, бўйи ҳам новчароқ экан. Саида ана шу новчасига тикилиб қолди. У худди ўзининг қўзчасини эслатарди.

ўзининг жигарбанди эканлигини сезиб турарди. Шошиб бориб қизалоқни қўлига олди. Кўйлақчаси лойлигига қарамай бағрига босиб, юзидан ўтди. Қизча йиғидан тўхтамасда-да, бироз ором олди. Шунда орқадан кимдир чақиргандек бўлди. Саида қизалоқни ерга қўйиб ортга ўгирилди.

— Янга, янга...

Саида қайинсинглисининг овозидан чўчиб уйғонди.

— Ҳозир...

Бу тушини узок вақт унутолмади.

Кейин ҳам тушида қизалоқни жуда кўп кўрди.

Саиданинг ёноғига икки томчи ёш юмалади. Бўғзига бир нарса тикилгандек бўлди. Юраги санчди. Ҳаво етишмаётгандек оғзини очди. Беҳолгина бошини ёстиққа қўйди. Кўз ўнгиде яна қизалоғи гавдаланди. «Ҳаҳ, аммаси-я, уйғотвормаганида боламни бирозгина бағримга босган бўлардим-а».

Тўйи бўлган кунининг ўнинчи йилида ҳам одатдагидек тахмонда бор кўрпачаларни солиб жой тайёрлади. Бироқ ўрнига ўтиб ётишга юраги бетламади. «Хўжайин келсин, кейин» деб кўнглидан ўтказган Саидани чарчоқ енгич ўтирган жойида тиззаларини қучоқлаган қўйи ухлаб қолибди. Ярим тунда уйқуси қочиб, тўшакка қаради. У бўм-бўш эди. Саида ўринини айланиб ўтди. Норйигит «келин-куёв тахти»нинг нариги томонида гужанак бўлиб ухлаб ётарди.

да далда берди:

— Ҳеч ҳам тушқунликка тушма, мен ёнингданман-ку.

***

Сабрдан сарғайиб юрган кунларида ишхонасидаги Назира опа кўшни келинчакнинг фарзандли бўлишига сабаб бўлган табиб тўғрисида гапириб қолди.

— Сизлар ҳам бориб кўринлар, худо ол қулим деса ажаб эмас. Бир ўзинг эмассан-ку, ана Мавжуда ҳам саккиз йилдан буён тирноққа зор.

Назира опанинг гапини Мавжудага айтганида у жон деб рози бўлди. Икки дугона табибининг эшигини қоқиб боришди. Орадан икки ой ўтгач, Мавжуданинг бўйида бўлгани Саидага ҳам умид бағишлади. Бироқ Мавжуданинг қувончи узокқа бормади. Саида кўнгли озиб, холсизланиб қолаётганини айтганида табиб: «Ана, қизим, сизга ҳам худо берибди. Устидан бирозгина қон кўрсангиз, кўрқиб юрманг, агар шундай бўлса болангиз чиройли туғилади. Яна сиз ҳам Мавжудага ўхшаб болангиздан ажралиб қолманг. Мен унга дўхтирга кўриниб юрма, туққунингча ўзим қарайман дегандим, айтганини қилмади. Мана оқибати», — деди.

Табибининг гапи ва Мавжуданинг боласи тушиши сабаб Саида дўхтирга кўринмади. Табибининг ҳисобича боласи уч ойлик бўлганида таниш дўхтирга борди.

— Опажон, биласиз, бу кунга

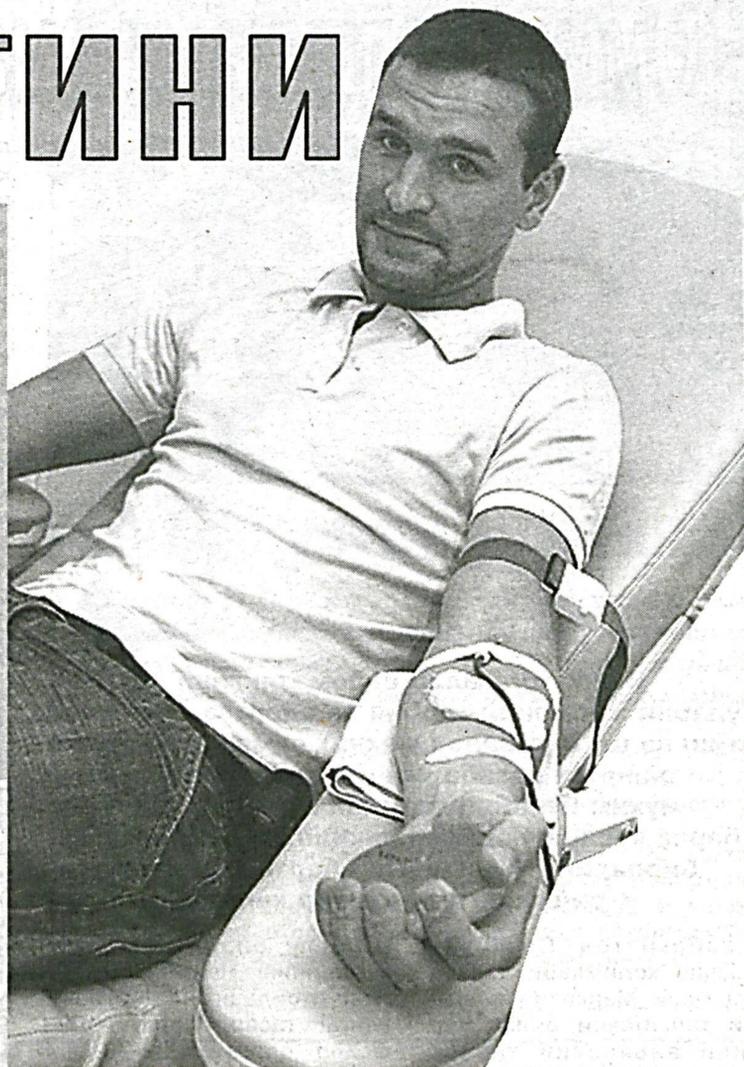
ХИКОЯ

Инсон ҳаётини

сақлаш бахти

Донор сўзи латин тилидан келиб чиққан бўлиб, donore — бериш, совға қилиш деган маънони англатади. Қон берадиган доимий донорларни тайёрлаш тўғрисида биринчи марта дунё бўйича рус олими В.В.Сутугин 1865 йилда фикр юритган. Шу билан бирга, бу олим экспериментал ҳолатда қонни узоқ муддат сақлаш мумкинлигини исботлаган.

Ҳозирги кунда Қон қуйиш институти тасарруфида республикамизнинг ҳамма вилоятларида қон қуйиш марказлари энг замонавий ашаратура ва ускуналар билан жиҳозланган қон қуйиш станциялари томонидан донорлар ёрдамида қон захиралари тўпланиб, аҳолига хизмат кўрсатишмоқда. Уларнинг меҳнати туфайли оғир аҳволда келган беморларга қон қуйилиб, ҳаёти сақланиб қолаётти. Ҳозирги кунда хирургия, акушер-гинекология соҳаларида қон қуйиш муолажалари кўпайди, шу билан бирга қон ва унинг компонентлари ҳам кенг қўлланилмоқда. Бу эса донорлар сони

Сиз ҳам донор бўлишингиз мумкин

Ҳар бир соғлом одам 18 ёшга тўлгандан сўнг донорлик қилиши мумкин. Шунга азму қарор қилган одам тўла-тўқис кўриқдан ўтиши шарт. Донорликка талабгор шахсда аввало юқумли касаллик бор ёки йўқлиги пухта текширилади. Чунки бундай касалликка чалинган инсонларда қон ва унинг компонентлари хавфли бўлиб, уни қабул қилган бемор ушбу касалликларни қон орқали юқтириб олади, бу эса салбий оқибатларга олиб келади.

Ҳамма ўткир юқумли касалликлар — сил, бруцеллез, малярия, сариқ касаллиги, сифилис, ошқозон ва 12 бармоқли ичак яраси, бронхиал астма, эндокрин касалликлари, саратон турлари, марказий нерв системасининг оғир касалликлари, руҳий хасталикка чалинган инсондан донорлик талаб қилинмайди. Аёллар ҳайз кўрганда, ҳомиладорлик ва ёш болани эмизиш даврида, шунингдек, яқинда операцияни бошидан ўтказган бўлса, донорлик тавсия этилмайди.

Донорларнинг қони қандай бўлиши керак?

Бутун дунё гематологлари, қон қуядиган мутахассисларнинг фикрича, ҳар бир донор қуйидаги гематологик кўрсаткичларга эга бўлиши керак:

Гемоглобин миқдори аёлларда 118% дан паст бўлмас-

лиги, эркакларда — 123 %, лейкоцитлар сони қонда 1 см. 3 — 4500 дан 8500 гача, эритроцитлар сони аёлларда 4 млн. ва эркакларда 4,25 мингдан кам бўлмаслиги- керак, эритроцитларни чўкиш тезлиги аёлларда 15 мм, эркакларда — соатига 12 мм (Панченков бўйича).

Қон олиш муддатлари

Донорлар қони ҳар 8 ҳафтадан кейин олиниши мумкин, чунки ушбу муддат ичида қон тўла тикланиб олади. Донор шу тарзда 6 марта қон топширганидан сўнг, албатта, 3 ойлик танаффус қилиши керак.

Қон олиш биринчи марта 450 мл.дан ошмаслиги, донорнинг ёши эса 20 ёшдан ошган бўлиши шарт. Донорнинг ёши 55 дан юқори бўлса, ундан олинган қон 250 мл.дан ошмаслиги даркор. Қон топширишдан олдин донор, яъни қон топширадиган одам бепул нонушта қилиб олади, қон топширгандан сўнг — тушлик ва пул компенсациялари берилади.

Қуйида айрим гематологларимизнинг фикрлари билан яқиндан танишдик.

Дўстмурод Қаландаров — Сурхондарё вилоят қон қуйиш станцияси ташкилотчиларидан, олий тоифали гематолог:

— Вилоятимизда қон қуйиш станцияси кўп йиллардан бери аҳолига беминнат хизмат қилиб келмоқда. Гематология ва трансфузиология талабларига биноан

қон препаратларини тайёрлаш м у ш к у л и ш, кўп меҳнат талаб қилади. Лекин сиз тайёрлаган қон бир инсоннинг ҳаётини сақлаб қолса, ўзингизни бахтиёр ҳис қиласиз.

Бундан 20-30 йил олдин фақат Термиз шаҳридагина қон қуйиш станциялари мавжуд бўлиб, унинг туманлардаги бўлимларининг аҳволи анча ачинарли ҳолда эди. Мустақиллик туфайли қон қуйиш хизматида ҳам катта эътибор қаратилди, янги ускуналар, музлаткичлар олиб келинди, жиҳозланди. Ҳозирги кунда ҳамма туманларимизда қон қуйиш бўлимлари очилган, у ерда ишлаётган ходимлар олий тоифали шифокорлар, мутахассислар билан таъминланган.

Донорлар сони ҳам вилоятимизда ўсиб бормоқда. Шу билан бирга, доимий донорлар давлат томонидан имтиёзларга эга: улар ўзлари хоҳлаган вақтда таътил олишлари мумкин. Шунингдек, қон топширишга кетган вақт уларнинг иш вақти ҳисобланади ва ҳақ тўланади. Қон топширган донорга дам берилади ва тақдирланади.

Ўзбекистонда донорлар хизма-

ти юқори баҳоланиб, уларга медаллар, табриқномалар, сертификатлар, лицензиялар тақдим этилмоқда. Хуллас, донорларга етарли даражада имтиёз берилган.

Бахтиёр Яхшибоев — олий тоифали шифокор, Шайхонтоҳур туман поликлиникаси жарроҳлик бўлими бошлиғи:

— Бу хизмат хирургия, яъни жарроҳлик хизматида беқиёсдир.

Баъзан кўча-кўйдаги тасодифий ҳодисалар, автоҳалокатлар туфайли бир дақиқада жароҳатланган инсондан кўп қон кетиши мумкин. Операция вақтида зудлик билан қон қуйилмаса, беморни йўқотиб қўйишимиз турган гап. Мана шундай вақтларда беморнинг жонига оро кирадиган шифобахш суяқлик — донор қонидир.

Хуллас, қон бир мўъжиза бўлиб, донор бўлиш эса ким учундир савоб, ким учундир зарурат, яна ким учундир масъулият.

Тоҳир ИБРОҲИМОВ,
тиббий фанлари доктори, профессор

Беғараз донорлик

Қаршидаги Ёшлар марказида Республика соғлиқни сақлаш вазирлиги, вилоят хотин-қизлар кўмитаси, соғлиқни сақлаш бошқармаси, Республика саломатлик ва тиббий статистика институти ва вилоят қон хизмати маркази билан ҳамкорликда «Қоннинг ҳар бир томчиси қадридир. Қон топширинг» мавзусида семинар-мулоқот бўлиб ўтди.

Қарши давлат университети, Қарши муҳандислик иқтисодиёт институти талабалари, шаҳар ва туман хотин-қизлар кўмиталари, диний ташкилотлар, тиббий ходимлари, «Камолот» ЁИХ ҳамда кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этган ушбу тадбирда донорликнинг аҳамияти ҳақида сўз юритилди.

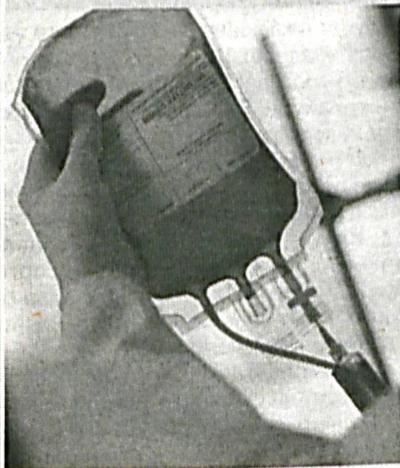
Франциянинг «Concell Sante»

компанияси халқаро эксперти Марк Баннел, Республика гематология ва қон қуйиш илмий-текшириш институти донорлар бўлими бошлиғи Муқаррам Пўлатова, вилоят ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Инобат Каримова, Республика саломатлик ва тиббий статистика институти вилоят филиали директори Шоира Набиева донорликнинг инсон саломатлигини

мустаҳкамлашдаги аҳамияти ҳақида батафсил маълумот бердилар.

Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятига хизмат кўрсатадиган ҳудудий бирлашма раҳбари Шерали Нурматовнинг таъкидлашича, «Аёллар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлаш лойиҳаси» доирасида мамлакатимизда Европа стандартига жавоб берадиган технологиялар билан жиҳозланган қон хизмати вужудга келтирилган. Беғараз донорлик бўйича аҳоли ўртасида тарғибот-ташвиқот ишлари кучайтириляпти.

Иззат ХИКМАТОВ,
«Ishonch»нинг жамоатчи мухбири

Спартакида

Оммавийликка хизмат қилади

Ишчи-ходимлар саломатлигини сақлаш, уларни жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этиш ва шу йўл билан меҳнат самарадорлигини ошириш касаба уюшма ташкилотларининг муҳим йўналишларидан биридир. Шу боис барча касаба уюшма ташкилотлари спорт тадбирларини ўтказишга, спортни оммалаштиришга катта эътибор қаратиб келади.

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши ташаббуси билан ҳар йили анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган Республика тармоқ ходимлари спартакиадасининг бу йилги босқичи Мустақиллик байрамининг 19-йиллиги ҳамда Баркамол авлод йилга бағишланди. Водийнинг сўлим гўша-

ларидан бири Булоқбоши туманининг Найман қишлоғида жойлашган Марказий кенгаш тасарруфидаги «Шифокор» оромгоҳи 29-30 июл кунлари юртимизнинг барча ҳудудларидан ташриф буюрган тармоқ ходимлари билан гавжум бўлди. Республика босқичига йўл олган вилоят жамоаларининг 200 дан зиёд қатнашчилари учун барча зарур шароит-

лар яратилди. Ажойиб тоғ ҳавоси, спорт майдончалари, чўмилиш ҳавзаси ва андижонча юсак меҳмоннавозликдан барча мамнун бўлишди ҳамда мириқиб ҳордиқ чиқаришди.

Спортнинг енгил атлетика, арқон тортиш, дартс, стол тенниси, шахмат-шашка ва бошқа турлари бўйича баҳслашган жамоалар кайфиятида дўстона руҳ ҳукмронлик қилди. Гарчи мусобақалар дастуридан ўрин олмаган бўлса-да, вилоят кенгашлари раислари ўртасида ўтган найза отиш баҳслари барчага кўтаринки кайфият бахш этди.

Ҳар қандай спорт мусобақасида бўлгани сингари бу гал ҳам ғолиб ва совриндорлар номи аниқланди. Умумжамоа ҳисобида Сурхон воҳаси вакиллари биринчи, Қорақалпоғистон Республикаси жамоаси иккинчи ва самарқандликлар учинчи ўринни қўлга киритди.

Спартакиаданинг ёпилиш маросимида Ўзбекистон соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши раиси О. Муҳитдинова ғолиб ва совриндорларга фахрий ёрлик ва қимматбоҳо эсдалик совғаларни топширди.

Абдулхай ЮНУСОВ,
«Ishonch» мухбири

Сингапур — 2010

Санокли кунлардан сўнг, аниқроғи, шу ойнинг 14-26 санасида Сингапурда биринчи ўсмирлар Олимпиадасига старт берилади. Илк бор ташкил этилаётган ушбу нуфузли спорт тадбирида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритган вакилларимиз сўнги тайёргарлик машқларига зўр беришган. Мазкур спорт анжуманида 21 нафар спортчи ватанимиз шарафини ҳимоя қилади. Яқинда пойтахтимиздаги «Динамо» жисмоний тарбия ва спорт жамияти спорт мажмуасида бўлиб, юнон-рум кураши бўйича Сингапур Олимпиадаси йўлланмаси эгаларидан бири Руслан Комиловнинг тайёргарлиги билан қизиқдик.

Мақсадим — Лондонга бориш

Руслан Комилов айна пайтда Самарқанд Олимпия захиралари коллежининг юнон-рум кураши бўлими талабаси. Етти йилдирки, юнон-рум спорт тури билан шуғулланиб келади. Бир неча бор Ўзбекистон чемпиони, турли халқаро турнирлар ғолиби. Албатта, бу галабалар қўлга киритилишида биринчи устози, Самарқанд Олимпия захиралари коллежи ўқитувчиси Ҳаким Накимовнинг хизматлари беқийс. У тинимсиз меҳнат ва таҳрибали мураббийларнинг кўрсатмаларига вақтида амал қилиб шу даражага етиб келди.

Ўқорида зикр этиб ўтганимиздек, Руслан шу кунгача Россиянинг Новосибирск, Ростов шаҳарларида ўтказилган халқаро турнирларда муваффақиятли қатнашиб, Самарқанд кубоги баҳсларида совриндорлар сафидан жой олди. Жорий йил Россияда ташкил этилган Бароз Гуревич турнирида галаба қозонди. Бу каби зафарлар яна олдинга юришга ундади. У 2009 йили Хиндистонда бўлиб ўтган ўсмирлар ўртасидаги Осиё чемпионатида шохсуланинг биринчи погонасини банд этиб, юртимизга Осиё чемпиони сифатида қайтди. Бундан ташқари, Москва, Киев, Новосибирск, Ростов шаҳарларида ташкил этилган ўсмирлар ўртасидаги халқаро мусобақаларда галабали одимларини давом эттириб, яна бир бор устозлари ишончини оқлади. Айна шу мусобақалар Русланга тайёргарлик машғуллари бўлиб хизмат қилди ва Олимпиада эшикларини очиб берди. 2008 йилда ўсмирлар ўртасидаги Ўзбекистон биринчилигида ғолиб чиқиб, Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси аъзолигига қабул қилинди. Бугунги кунда у Республика Олимпия захиралари коллежининг юнон-рум кураши бош мураббийи Олим Қурбонов қўл остида тайёрланмоқда.

— Ҳозирда юнон-рум кураши бўйича Сингапур йўлланмасини қўлга киритган Руслан Камиллов ҳамда Нурбек Ҳаққулов терма жамоа таркибида машғулотларга зўр беришяпти, — дейди терма жамоа бош мураббийи Олим Қурбонов. — Спортчиларимиз 9 августга қадар машғулотларни ниҳоясига етказиб, Сингапурга йўл олишади.

Русланиннг ниятлари кўп. Насиб этса Сингапурдан юртимизга зафар билан қайтиб келгач, ўсмирлардан ёшлар термасига, ёшлардан эса катталар терма жамоасига ўтиб, келгусида ўзбек юнон-рум кураши усталари Дилшод Орипов, Баҳодир Қурбонов, Александр Докторашивили йўлидан бориш. Осиё, жаҳон ва Олимпиада ўйинларида ҳам муносиб қатнашиш. Колаверса, 2012 йили Лондон ва 2016 йилда Бразилияда бўлиб ўтадиган Олимпиада ўйинларида иштирок этиб, ватанимиз байроғини янада юксакларга кўтариш унинг орзуси.

Нарзулла МАХАМОВ
«Ishonch» мухбири

Халқаро турнир

Куч ва эпчиллик уйғун

Гулистон шаҳрида вилоят кикбоксинг федерацияси ва афғон уруши фахрийларининг ватанпарварлик бирлашмаси ҳамкорлигида кикбоксинг бўйича профессионаллар ўртасида халқаро турнир бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз ҳамда Испания, Колумбия, Россия, Қозоғистон ва Тожикистон спортчилари қатнашди. Шаҳардаги «Ёшлик» марказий ўйингоҳи шу кунги спорт мухлислари билан гавжум бўлди.

Дастлабки беллашувларда сурхондарёлик Шерзод Абдуллаев, сирдарёлик Искандар Раззоқов, пойтахтлик Ҳикматулла Қаюмов рақибларига нисбатан ўз устунликларини намойиш этишди. Шундан сўнг турнирнинг асосий жанглари бошланди. Рингга Испания чемпиони, «Олтин камар» соҳибаси Мария Долорес ҳамда вакиламиз Шоҳсанам Каримова чиқди. Қизиқарли баҳс меҳмоннинг фойдасига ҳал бўлди.

Мусобақа дастуридан ўрин олган универсал жанг бўйича рейтинг жангида ҳамюртимиз, тўрт карра жаҳон чемпиони Алишер Абдуллаев ва тожикистонлик Баҳодир Саматов рингга кўтарилди. Илк раундлардаёқ Алишер рақибига имконият қолдирмади ва 2-раундда жангни галаба билан яқунлади.

Навбатдаги профессионал жангда сирдарёлик моҳир кикбоксингчи Дилшод Содиқов колумбиялик Диего Жерер билан рингга чиқди. Дилшоднинг чаққон ва эпчиллиги қўл келди.

Анорбой НОРҚУЛОВ

Хотира

Ҳар йилгидек бу йил ҳам Чимён тоғлари бағрида жойлашган «Алгоритм» дам олиш масканида фахрийлар ўртасида минни футбол бўйича «Пахтакор — 79» халқаро хотира турнири бўлиб ўтди.

Ғалабага чанқоқ фахрийлар

Мусобақада етти жамоа — АҚШ, Германия ва Франция давлатлари элчихоналари жамоалари, Тошкентнинг «Пахтакор», «Кабелчи» ҳамда «Алгоритм-1» ва «Алгоритм-2» фахрийлари икки гуруҳда баҳслашди.

«А» гуруҳида «Пахтакор» фахрийлари биринчи ўринни қўлга киритган бўлса, «Алгоритм-1» иккинчи погонадан жой олиб, ярим финалга чиқди.

«В» гуруҳидан эса АҚШ элчихонаси ва «Алгоритм-2» жамоалари юқори икки ўринни банд этди.

Мурасасиз ўтган ярим финал ўйинларида «Пахтакор» — «Алгоритм-2», — 2:1, «Алгоритм-1» — АҚШ элчихонаси жамоаси — 1:0 ҳисоблари қайд этилди.

Икки мағлуб жамоа «Алгоритм-2» ва АҚШ элчихонаси вакиллари учинчи ўрин учун баҳс олиб борди ва бунда Йўлчибой Раҳимжонов сардорлиги остида тўп сурган жамоанинг кўли балаңд келди.

Кескин ва мурасасиз тарзда ўтган

финал учрашувида «Алгоритм-1» жамоаси «Пахтакор» фахрийлари устидан 3:2 кўринишида ғолиб чиқишди. Дарвоқе, мазкур жамоалар гуруҳда рўбарў келишган ва унда 2:1 ҳисоби билан пахтакорчиларнинг омади чопганди. Демак, ҳал қилувчи ўйинда алгоритмчилар ўз хатоларидан тўғри хулоса чиқарган ҳолда тўп суришди ва муҳим ғалабага эришди.

Мусобақа якунида ғолиб ва совриндорлар ташкилотчилар томонидан муносиб тақдирланди. Шунингдек, Аблай Абдулкеримов, («Алгоритм-1») — энг ёши улуг футболчи.

Рамил Мунзафаров, («Пахтакор») — энг яхши дарвозабон.

Сергей Керимов, («Алгоритм-1») — энг яхши ўйинчи.

Евгений Климов, (АҚШ элчихонаси) — энг яхши ҳимоячи.

Равшан Мамадалиев, («Пахтакор») — турнир тўпурари номинациялари бўйича ғолиб деб топилди.

— Бу турнирда мағлублар бўлмади. Аксинча, самога сочилган 17 нафар юрт ўғлонларини хотирладик. «Пахтакор-79» халқаро турнири эса бизнинг сеvimли жамоамизга, унинг шон-шўратига бўлган ҳурматимиз рамзидир.

Чимён тоғлари бағрида жойлашган ушбу дам олиш масканининг об-ҳаво шароити, иқлими спортчиларнинг жисмонан ва руҳан тикланиши ва саломатлиги учун жуда бебаҳодир. Шунинг учун доимо «Алгоритм» болалар билан гавжум бўлишни хоҳлайман. Бу маскан «Баркамол авлод йили» Давлат дастурига асосан капитал реконструкция қилинади. Бу ерда ёпиқ бассейн, спорт мажмуаси бунёд этилади. Янги-янги шароитлар яратилади. Илгари болалар фақат ёзги таътил давомида бу ерда ҳордиқ чиқарган бўлса, таъмир ишларидан сўнг улар баҳорги, кузги ва қишки таътиллари пайтида ҳам соғломлаштирилади.

Қолган пайтда бу ер Ёшлар маркази сифатида фаолият юритади, — деди дам олиш маскани бошлиғи Йўлчибой Раҳимжонов.

Зоҳиджон ЖўРАЕВ

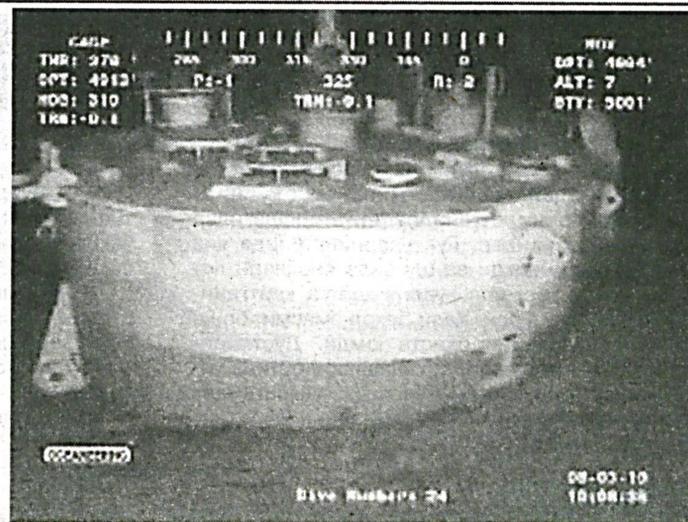
Рекорд даражадаги ҳарорат

Москвада шаҳар тарихидаги энг иссиқ ҳарорат қайд этилди. 4 август куни Россия пойтахтида ҳарорат + 34,3 градусни ташкил этиб, бу 1980 йилдаги кўрсаткичдан 0,3 градусга юқоридир.

Ҳавонинг исиб кетиши фожиали оқибатларга ҳам олиб келмоқда. Сўнги маълумотларга кўра, табиий ёнғинлар оқибатида 50 нафарга яқин киши қурбон бўлган. Ҳозир мамлакат ҳудудида жами 813 та табиий олов ўчоқлари аниқланган, шундан 24 таси торф ўчоқларидир.

Об-ҳавони кузатиш мутахассислари аҳолини ҳавонинг янада исииши эҳтимоли борлиги ҳақида огоҳлантирмоқда.

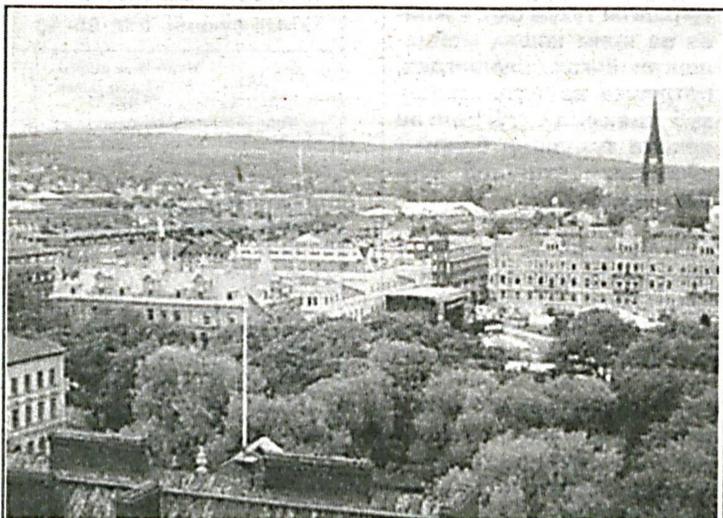

Нефт қувури тузатилди

«British Petroleum» компанияси вакиллари Мексика бўғозидаги ҳалокатга учраган нефт қувурини герметизация қилиш бўйича ўтказилган «Static Kill» операциясининг муваффақиятли ўтганлигини маълум қилди.

Компания мутахассислари герметизация ишларини 3 август оқшомида бошлади. Режага кўра, қувур ёриғига нефтни резервуарга ҳайдайдиган махсус қоришма қуйилди. Эндиликда ёриқни цементлаш ишлари режалаштирилмоқда.

Мексика бўғозидаги нефт оқиши шу йилнинг 22 апрелида «Deerwater Horizon» нефт қазиб олиш платформаси ҳалокати оқибатида бошланган эди. Ушбу авария АҚШ тарихидаги энг йирик экологик фожа сифатида баҳоланмоқда. Ҳозиргача денгизга оқиб кетган нефт миқдори 5 миллион баррелга етган.

Шифокор кўп бўлса...

Швециянинг шимолида жойлашган Сундсвал шаҳри шифохонаси тез ёрдам бўлимига оёғида жароҳат билан келган бемор шифокорларнинг тезда келавермагани сабабли жароҳатни ўзи тикиб қўя қолди. Юнас исми ушбу беморнинг айтишича, у қабул бўлимида бир соат қолиб кетган ва бу вақт давомида ҳеч ким ёрдамга келмаган.

Воқеадан хабар топган шифокорлар касалхона асбобларидан рухсатсиз фойдаланган Юнасни жазолашни сўраб, полицияга мурожаат қилишди.

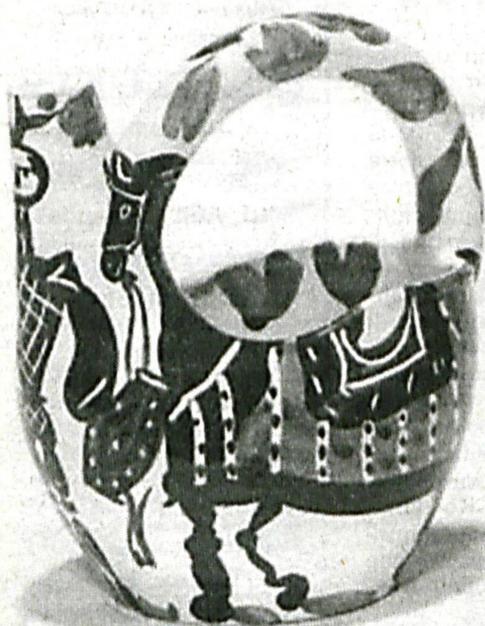
Ўрдаклар билан саёҳатга

Пиа Мари Витт ва Вилфред Арнолд исми немис тадбиркорлари сувда ғайриоддий саёҳат уюштиришга қарор қилишди. Улар 500 километр масофани еттита ўрдак ҳамроҳлигида сузиб ўтмоқчи. Ҳисоб-китобга кўра, саёҳат олти ҳафта давом этиб, сентябр ўрталарида тамом бўлади.

Виттнинг айтишича, ўрдаклар билан саёҳат қилиш фикри тўсатдан пайдо бўлган. Қунлар-

нинг бирида Арнолд билан кўлда чўмилишаётганида бир оққуш ҳам улар билан бирга сузган. «Бу ҳақиқатан ажойиб эди», дейди Витт.

Тадбиркорларнинг саёҳатдан асосий мақсади — ўрдаклар билан денгизгача сузиб бориш. Улар Фулда дарёси оқиб ўтадиган Кассел шаҳридан йўлга чиқишни мўлжаллашмоқда.

Пикассо ясаган идиш

Британиянинг «Bonhams» кимовди уйи ўз тарихида илк бор Пабло Пикассо ижодига бағишланган кимовди савдосини ташкил қилди. Унда машҳур рассомнинг бошқа асарлари билан бирга, ўз кўли билан ясаган сопол идиш ҳам сотувга қўйилган.

Хабарларга қараганда, энди харидорлар ўз коллекцияларини Пикассо безак берган турли идишлар билан тўлдириш имкониятига эга бўлади. Идишларнинг умумий қиймати эса 100 минг фунт-стерлингни ташкил қилади.

Бундан ташқари, савдога Пикассо қаламига мансуб гравюралар ҳам қўйилади.

Голландиялик нафақахўр Йос Янссен 100 ёшга кириши муносабати билан ўзига янги «Hyundai» автомобили совға қилишга қарор қилди.

Юбилейга — янги машина

Машина сотиб олишдан олдин 82 йиллик тажрибага эга ҳайдовчи мажбурий тиббий кўрикдан ўтди. Шифокорлар 100 ёшли голланднинг бемалол машина бошқара олишига ишонч ҳосил қилишди ва Янссенга яна беш йилгача автомобил ҳайдаш ҳуқуқи берилди.

Йос Янссен 1928 йилда ҳайдовчилик гувоҳномасини олган. Нафақахўрнинг айтишича, ёшлигида автомобилда жуда кўп саёҳат қилган. Янги машинани фақат дўконларга ва ўз шифокори қабулига қатнаш учун сотиб олган.

Интернет хабарлари асосида Ж.ЮНУСОВ тайёрлади

Гул анча вақтдан буён бугун илк маротаба кўзини очди. Аввалига куёшнинг ўткир нурларига чидай олмай кўзларини яна оҳиста юмди. Бироздан сўнг куёшнинг эркаловчи нури, шабаданнинг аллаловчи оҳанги ва нозик вужуддаги тиканиннинг меҳри остида секингина кўзларини очди...

Кўм-кўк осмон, оппоқ кабутарлар, ён-атрофдаги гулларнинг, майсаларнинг шодон шивири. Дўстлари қандай яхши-я... Унинг бош кўтарганидан, кўзларини очганидан ён-атрофдагилар жуда хурсанд эдилар. Гул уларнинг ёнида яна ўзини гуноҳкор сезди ва шу онда яноқлари ловуллаб кетди. Бемисл қувонч ҳаётга қайтганидан жуда хурсанд эди. Ҳали беҳол эмасми, боши гувиллаб, кўзларини оҳиста юмди. Дўстларининг меҳрли нигоҳлари, эркалашлари остида уйкуга кетди. Туш кўрган бўлса-да, уйғонганида ўзини анча тетик ҳис қилаётган эди...

куз келди, кейин қишга навбат етди. Меҳрибон боғбон гуллари устини «кўрпа» билан «ўраб» қўйди. Шундан сўнг гуллар мириқиб уйкуга кетишди. Шундай кунларнинг бирида уни кимдир чақираётгандек туюлди. Кўзларини очиб қараса, жимитдек келадиган «сарик ип»:

— Майлими, сен билан ухласам, — деб тубрибди. Гул ҳайрон қолди:

— Сен нимасан, бу ерда нима қиляпсан?

— Мен жуда совқотдим, мени ёнингга олақол...

Иккаласининг суҳбати Оппоқ атиргулни уй-

Муҳаббат

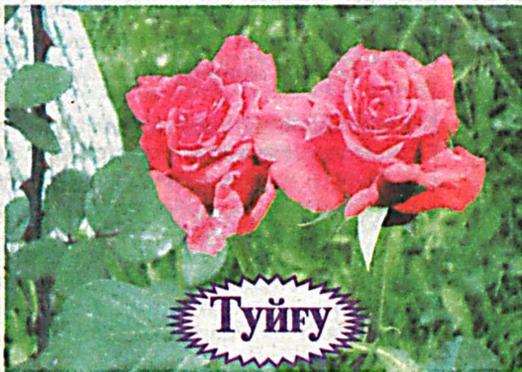
...Гул ўша вақтларда нозиккина ниҳол эди. Уни кўчати билан авайлаб бу ерга олиб келганларида фақатгина куёшни танирди. Орадан вақт ўтиб у атрофидаги гулларнинг номини билиб олди. Ўзининг ранги қизил бўлиб, бир ёнидаги Оловранг, иккинчи ёнидаги Оппоқ атиргуллар эди. У шу гуллардан меҳр олди. Секин гунчалай бошлади. Бироқ бу онларни Оловранг атиргулга кўриш насиб қилмади. Бир тонгда Гул уйғонганида у сўлиб ётарди. Қизил атиргул нега бундай бўлганини тушунолмади ҳайрон эди. Кичкинагина ниҳоллигида Оловранг атиргулнинг эртақларини тинглаб уйкуга кетарди. Унга суяниб қолгани учун Қизил атиргул жуда қайғурди. Шунда Оппоқ атиргул уни юпатди:

У сени барқ уриб гуллашингни истарди. Ширин ифоринг билан дилларни маст қилишингни, кўрган кўз қувонадиган Гул бўлишингни орзу қилган эди.

Оппоқ атиргул шунчалар нафис, шунчалар гўзал эди-ки, уни боғдаги барча гуллар яхши кўрарди. Боғбоннинг ўзи ҳам бир жуфтгина ўсаётган бу гулини асраб авайларди. Қизил атиргул ёмғирли кунларнинг бирида Оппоқ атиргул ҳақида узоқ ўйлади: Унинг нафақат бахмалдек юмшоқ барглари, балки юраги ҳам покиза эди. Шу сабаб боғда Оппоқ атиргулнинг ўрни бошқача экан...

Қизил атиргул унинг гапларини кўп ўйлади ва ҳақлигига амин бўлди. Шундан сўнг Оловранг атиргул истагидек бўлишга аҳд қилди.

Булбуллар бири олиб бири жўшиб қўйлаётган авжи саратон тонгида ўзининг илк шоҳ асарини куёшга тақдим этди: ўнлаб гуллашга чоғланаётган гунчалари орасидан бир дона Қипқизил гунчасининг кўзлари очилди. Кейин ёз бўйи гуллади. Утаётган йўловчилар-да унинг ифоридан сармаст, ҳуснидан лол эди. Вақт ўтиб

Туйғу

готиб юборди. Воқеадан хабар топгач, Қизил атиргулга: «Уни ўзинга яқинлаштирма, у жуда хавфли», — дея уқтирди...

Бироқ вақт ўтиб бўлган, Гул кўнгилчанлик қилиб «сарик ип»га томирлари ёнидан жой берганди...

Орадан қанча вақт ўтди, билмайди. Тунмиди, тонгмиди нозик вужуддаги кучли оғриқдан уйғониб кетди. Нафас олишга қийналар, худди нимадир уни бўғиб келадигандек

эди. Қараса, ўзи ёнидан жой берган «сарик ип» узунлашиб, унинг нозик вужудига ўралиб олиб, нафас олишига имкон қолдирмаётган экан. Ҳар қанча уринса-да, уни ўзидан ажрата олмади. Тиканлари ҳам мўрт эканми, «сарик ип»га кучи етмади. Гул ноилоҳ қолди. Ёнидаги Оппоқ атиргул ҳам нима қилишини билмас, боғдаги бошқа гуллар ҳам чорасиз қолган эдилар. Тиниқ осмон, меҳрибон дўстлари, саҳий куёш билан видолашаётган онларидан унга боғбон ёрдамга келди:

— Тавба, чирмовуқ қаердан кела қолди? Бироз ўсиб кетибди, бироқ уни таг-томири билан суғуриб олиб, ёқиб юборсак, ҳаммаси жойига тушиб кетади, — деди ўзига ўзи.

Унинг сўзларини эшитиб, Гулнинг вужудига қайтадан ҳаёт югургандек бўлди. Шалвираб қолган барглари жонлана бошлади. Боғбон ва Гул ўша «сарик ип», чирмовуқ билан анча курашдилар.

— Ана бўлди. Энди бир ухлаб турсанг, ҳеч нарса кўрмагандек бўлиб кетасан, Гулгинам, — деди боғбон унинг баргларини мамнун сийпаб...

Гул ширин керишиб кўзларини очди. Ёқимли ифори бутун боғни тутиб кетди. Вужудидан нималардир бўртиб чиқаяпти. Ҳайрон бўлиб қаради: учлари ўткир тиканлар. Гул қувониб кетди. Чунки бу тиканлар энди унинг ҳимоячиси-да. Тез орада боғ янада яшнаб кетди...

Гули НИГОР

Мазали соуслар

Кўпинча соуслар салат ва яхна газакларга қўшилиб, уларнинг тўйимлилигини оширади, иштаҳани яхшилайди. Бундан ташқари, улар бир хил маҳсулотлардан тайёрланадиган таомлар хилма-хиллигини кўпайтиришга имкон беради.

Таомларнинг мазаси соус ёки масаллиқларни тўғри танлашга боғлиқ. Баъзан салатларга тузли сув, квас, шарбат, маринад қўшилади. Соусларни тайёрлашда зирavorлар асосий аҳамиятга эга. Чунки улар соусларни мазали қилади, хушбўйлигини оширади, овқатнинг ҳазм бўлишига ёрдам беради. Қуйида тавсия этилаётган соусларни тайёрлаб кўринг ва дастурхонингизга янада чирой бағишланг.

***

1 та пишган тухум сариғи қирғичдан ўтказилади, чинни идишга солинади, туз, шакар, гармдори ва 2 қошиқ ўсимлик ёғи билан куюк масса ҳосил бўлгунча қориштирилади, сўнгра 2-3 қошиқ сирка, майда тўғралган тухум оқи, кўкпийёз ва ярим қошиқ майдаланган ёнғоқ, шунингдек, петрушка ва жуда майда куб шаклида тўғралган яримта тузланган бодринг қўшилади, яхшилаб аралаштирилади.

***

Тозаланган ва ювилган 1 дона хрен илдизи қирғичдан чиқарилади, 1 стакан сметана, таъбга кўра туз ва шакар билан аралаштирилади.

***

2 қошиқча ун ярим қошиқ ўсимлик ёғига солиб бироз қизаргунча қовурилади, 2 қошиқча ун қўшилган 1 стакан сут, 1 қошиқ ўсимлик ёғи, яримта лимон шарбати, 1 қошиқча шакар қўшилиб, қайнатиб олинади.

Н. ЖЎРАБЕКОВА

oliy baxt

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюмлари Федерацияси

Бош муҳаррир
Абдухолик АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир хайъати:

Алла Долженкова,
Анвар Юнусов,
Довуд Мадиев
(Бош муҳаррир ўринбосари),
Жаҳонгир Шарофбоев
(масъул котиб),
Маъмура Адилова,
Мирзохид Содиков,
Нормамат Аллаёров,
Носирхон Ахбаров,
Ойсулув Нафасова,
Пиримкул Қодиров,
Соғиндиқ Ниетуллаев,
Шамси Эсонбоев

Бизга кўнгирик қилинг:

Котибият: 256-52-78
Хатлар бўлими: 256-85-43

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0116-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерда терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди.
Бичими А-3.
Ҳажми 4 босма табоқ.

Манзилимиз:

100165, Тошкент шаҳри,
«Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.

Сотувда эркин нархда

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Нашримиздан кўчириб босилганда «Ishonch»дан олинганлиги кўрсатилиши шарт. Тижорат аҳамиятига молик материаллар (h) белгиси остида чоп этилади.

E-mail: mail@ishonch.uz

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Навбатчи котиб:

Ж.Шарофбоев

Навбатчи:

Ш. Абдусаматов

Мусаҳҳих:

С.Шодиева

Саҳифаловчи-дизайнер:
Ҳ. Абдужалилов

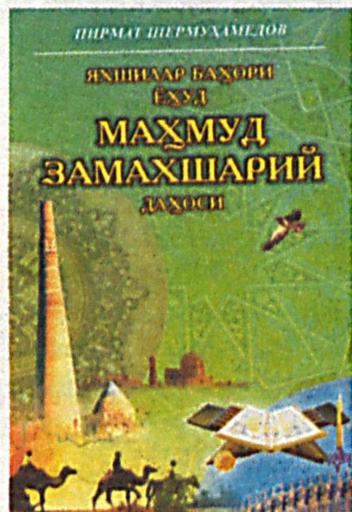
Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 21.15

Буюртма 1 - 751

Тиражи: 11568

ISSN 2010-5002

2 3 4 5

Халқимиз тарихига назар солсак, ўтмишда кўплаб улғу алломалар ватанимиз шухратига шухрат қўшганига гувоҳ бўламиз. Улар қайси даврда ёки қандай шароитда яшамасин, илм-фан йўлида заҳмат чеккани, халқ маданияти ва маърифатини келгуси авлодларга ўтказгани билан ёдда қолади. Ўзидан ўчмас из қолдирган ана шундай буюк сий-

Китоб жавонингизга

Яхшилар баҳори

молардан бири Абул Қосим Маҳмуд ибн Умар ибн Муҳаммад Замахшарий бобомиздир.

«...Бир гуруҳ тележурналистлар буюк аллома Маҳмуд Замахшарий ҳақида махсус кўрсатув тайёрлаш мақсадида йўлга чиқдик. Шу кун кечки пайт Замахшарий қалъаси харобалари ёнига етиб келдик... Масалага бир қадар ойдинлик киритиш мақсадида шу ерлик зиёлилар билан учрашиб, суҳбатлашишни ният қилдик. Бироқ зиёлиман деб юрганларнинг ҳеч биридан Маҳмуд Замахшарийнинг қабри ҳақида бирор маълумот ололмадик. Ажабо, Замахшарий туғилган ва дафн этилган бу заминда у ҳақда ҳеч ким ҳеч нарса билмасми?! Фалати ҳолат: бутун дунё билади, юртдошлар эса...», — деб ёзади таниқли

адабиётшунос Пирмат Шермухамедов.

Рости, мустақилликка эришгунга қадар Абу Наср Форобий, Ал-Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Маҳмуд Замахшарий каби даҳо алломалар ҳақида жуда юзаки маълумотларга эга эдик, уларнинг қилган ишлари, қолдириб кетган улуғвор мероси ҳақида чуқур билмас эдик.

Кейинги йилларда тарихимиз, илм-фанимиз, адабиётимиз кўкида порлаб турган юлдузлар ҳақида бирин-кетин катта-катта асарлар ёзиб, давр талабларига «Лаббай» деб жавоб бераётган заҳматкаш олим Пирмат Шермухамедов ўттиздан ортиқ илмий-баддий асарлар муаллифидир. Яқинда унинг «Яхшилар баҳори ёхуд Маҳмуд Замахшарий даҳоси» деб номланган

яна бир янги илмий-маърифий романи (Тошкент «Noshir» 2010) дунё юзини кўрди.

Замахшарий бобомиз ҳақидаги ушбу китоб дунё эътирофи эгачи буюк аллома тўғрисида ўзбек тилида ёзилган биринчи илмий-маърифий йирик асардир. Унинг эътиборли жиҳати шундаки, муаллиф Маҳмуд Замахшарий қаламига мансуб «Ал-Кашшоф», «Ал-Муфасссал», «Муқаддаматул-адаб», «Ал-Унмузаж», «Атвоқ уз-заҳаб» каби кўплаб асарлар ҳақидаги маълумотларни пухта, синчковлик билан ўрганган. Қомусий олим Маҳмуд Замахшарий ҳақидаги бу асар ўқувчилар қалбидан муносиби ўрин эгаллашига ишонамиз.

Абдулатиф АБДУЛЛАЕВ,
«Ishonch» муҳбири